Evropský systém **kreditů** pro **odborné vzdělávání** a přípravu

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Evropský systém **kreditů** pro **odborné vzdělávání** a přípravu

Řešitelský tým NÚOV ECVET-PaK: Miroslav Kadlec, Jan Peška, Jiří Strádal, Mario Stretti.

Vydal Národní ústav odborného vzdělávání, Praha 2008
Publikace vznikla v rámci systémového projektu Partnerství a kvalita, financovaného z prostředků ESF a státního rozpočtu České republiky.

OBSAH

1. ÚVODEM

2. ROZŠÍŘENÉ SHRNUTÍ

3. INFORMACE O ECVET

4. ANALÝZA POTŘEBNOSTI ECVET A PŘIPRAVENOSTI OVP V ČR

4.1 Další informace pro externí odborníky zapojené do zpracovávání studie k ECVET

4.2 Návrh SWOT analýzy

5. NÁVRH AKCÍ PODPORUJÍCÍCH IMPLEMENTACI ECVET

6. ZOBECNĚNÍ – NÁVRH AKCÍ PODPORUJÍCÍCH IMPLEMENTACI ECVET V ČR

Příloha doplňující návrh akcí 1 a 2

7. PRACOVNÍ VERZE TEXTU PRŮVODCE ECVET PRO ŠKOLY A JEJICH PARTNERY

Úvodem

1.

1. ÚVODEM

Studie k Evropskému systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET), která je vytvářena v rámci systémového projektu MŠMT Partnerství a kvalita (PaK), se zaměřuje speciálně na ECVET, na jeho potřebné dopracování a na jeho implementaci.

Centrálními částmi studie jsou:

- analýza potřebnosti a užitečnosti ECVET pro odborné vzdělávání v České republice (na jedné straně) a připravenosti odborného vzdělávání v ČR na jeho implementaci a využívání (na druhé straně),
- návrh akcí k podpoře implementace ECVET v ČR,
- zobecnění – návrh akcí k podpoře implementace ECVET v ČR po zapojení externích odborníků do procesu jeho posuzování, připomínkování a průběžného dotváření.

Všechny centrální části studie budou dále zpracovávány způsobem, který umožní opakovaně do nich začlenit jak know-how a zkušenosti řešitelů, tak výsledky externího hodnocení – jako určitou formu „objektivizace" danou možností zapojit do řešení libovolný počet externích odborníků.

Tento mechanismus zajistí, aby nezůstala nevyužita žádná podstatná myšlenka nebo návrh, a zároveň ovšem řešitelům poskytne plnou kontrolu nad vývojem velice závažného a důležitého textu. Navržený mechanismus navíc zakládá i principiální „otevřenost studie" a umožňuje tak „růst jejího obsahu" spolu s dalším vývojem problematiky ECVET na evropské úrovni.

Popsanému záměru je přizpůsobeno i grafické uspořádání textu studie. Je rozdělen do sedmi relativně samostatných částí, jejichž obsah se může vyvíjet samostatně.

Výchozí fáze zpracovávání studie k ECVET projektu PaK a východiskové materiály

V první fázi zpracovávání studie, která předcházela zapojení externích odborníků do jejího vytváření, bylo třeba zpracovat pro potřebu těchto externích odborníků vedle výchozích návrhů SWOT analýzy a akcí k podpoře implementace ECVET v ČR i materiál informující o projektu Partnerství a kvalita (PaK) a o ECVET a jeho místě v projektu PaK.

Jako materiály informující o ECVET jako takovém jsou použity:

- česká (a anglická) verze návrhu Doporučení Evropského parlamentu a Rady ohledně vytvoření evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) a
- česká (a anglická) verze textu Výsledky studie ECVET reflector , který podává sumarizující informaci o této evropské studii zpracované na zakázku pro EK.

První z materiálů (dále jen Doporučení) představuje v procesu rozpracovávání ECVET prozatím nejnovější oficiální evropský materiál o tomto nástroji, zpracovaný po ukončení konzultačního procesu k ECVET, druhý (dále jen ECVET reflector) je doplňující informační materiál, který může poskytnout poněkud názornější představu zvl. o technických (konstrukčních) prvcích ECVET, o předpokládaném poli jeho působnosti a o možnostech jeho využití v typologicky různě uzpůsobených systémech odborného vzdělávání a přípravy (dále jen OVP) a systémech kvalifikací (typologie ECVET reflector).

Podklady pro SWOT analýzu byly za ČR zpracovány v NÚOV a diskutovány i v širším kruhu zástupců institucí a orgánů z oblasti OVP i práce (ve funkčních vazbách k hospodářskému rozvoji i k rozvoji lidských zdrojů a společenskému začlenění a uplatnění obyvatelstva) již v rámci konzultačního procesu k ECVET.

Nyní z nich byl v rámci projektu Partnerství a kvalita zpracován v týmu řešitelů studie k ECVET výchozí návrh shrnutí výsledků SWOT analýzy pro potřebu této studie.
Výchozí návrh akcí k podpoře implementace ECVET byl zpracován nyní v rámci projektu Partnerství a kvalita v týmu řešitelů.

Situační důvody a cíle zpracovávání projektu PaK a studie k ECVET v jeho rámci

V České republice se v oblasti celkového kontextu OVP podařilo promyšleným strategickým postupem a ve vazbě na realizaci systémových projektů MŠMT dosáhnout řady významných cílů, např.:

- pokračuje kurikulární reforma v počátečním OVP na středoškolské úrovni,
- začal platit zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání,
- byl zpracován, široce diskutován a vládou České republiky schválen dokument „Strategie celoživotního učení ČR".

Společným jmenovatelem těchto procesů či aktivit a klíčovým prvkem jejich pojetí je jednak orientace na cílové kompetence (způsobilosti) a jim odpovídající výsledky učení, jednak snaha podpořit růst kvality počátečního a dalšího (odborného) vzdělávání vytvářením a zlepšováním podmínek pro propojování cílů a obsahu vzdělávání s požadavky zjištěnými a popsanými na trhu práce. Oba uvedené akcenty vzájemně souvisí a jsou plně v souladu s akcenty a trendy evropskými.

Pokrok dosažený v České republice ve zmíněných i dalších procesech a aktivitách představuje velké, nové a v podstatě neopakovatelné výzvy pro školy a všechny další instituce poskytující vzdělávací služby. Navíc v souvislosti s možnostmi podporovat smysluplné dílčí projekty z nemalých finančních zdrojů ESF, které budou postupně zpřístupňovány.

Z popsané situace vychází základní cíl systémového projektu MŠMT Partnerství a kvalita – reflektovat dosažený vývojový stav a předpokládaný vývoj v České republice i v Evropě, srozumitelným a přehledným způsobem jej popsat a nabídnout školám a dalším vzdělavatelům směry pro zaměření jejich vlastních projektů a následováníhodné příklady dobré praxe. Vše ve vazbě na vybraný segment, který rámcově vymezují klíčová slova partnerství (tedy například a zejména partnerství škol a podniků) a kvalita (tedy vybrané aspekty tématu: kvalita OVP).

Projekt reaguje na následující potřeby škol a dalších poskytovatelů vzdělávacích služeb:

Potřebu rozvíjet partnerství s podniky a firmami v souvislosti s realizací kurikulární reformy – tedy s tvorbou rámcových a školních vzdělávacích programů a s přípravou na jejich praktické využívání.

Tvorba školních vzdělávacích programů je pro školy nový jev, na který jsou v některých ohledech připravovány. Systémový projekt Partnerství a kvalita má ambici podporovat rozvoj sociálního partnerství jako činitele významně ovlivňujícího kvalitu odborné přípravy a zaměstnatelnost absolventů. Pod tímto zorným úhlem bude projekt zpracovávat a zpřístupňovat či zprostředkovávat příklady dobré praxe získané cílenou analýzou zahraničních zdrojů, výsledků realizovaných systémových projektů (např. Pilot S, Kvalita I) a zkušeností různých subjektů působících na různých úrovních v českém národním prostředí, zejména škol.

Potřebu rozvíjet partnerství s podniky a firmami při využívání nových možností vzdělavatelů souvisejících s postupným naplňováním Národní soustavy kvalifikací a zaváděním nových postupů při ověřování a uznávání výsledků učení bez ohledu na cesty vedoucí k jejich získání.

Zavedení Národní soustavy kvalifikací (NSK) a uznávání výsledků učení odpovídajících dílčím a popř. i úplným kvalifikacím bez ohledu na cesty vedoucí k jejich získání nesporně ovlivní odborné vzdělávání v České republice a postavení středních škol jako hlavních poskytovatelů počátečního a významných poskytovatelů dalšího OVP.

Školám zůstane výlučné postavení při uznávání úplných kvalifikací, tedy kvalifikací spojených se získáním stupně vzdělání (získá-li občan osvědčení o dílčích kvalifikacích, z nichž lze složit kvalifikaci úplnou, potvrdí dosažení úplné kvalifikace až zkouška na příslušné škole). A navíc školy získávají příležitost stát se autorizovanými osobami a provádět ověřování a uznávání výsledků učení odpovídajících dílčím kvalifikacím.

Uvedené možnosti zapojení škol do těchto procesů jsou vesměs nové a lze předpokládat, že jejich význam postupně poroste. Zejména to platí o aktivním zapojení do procesu uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení a o příležitosti vytvářet a realizovat vzdělávací programy (moduly) vedoucí k dosažení dílčích kvalifikací. Pro úspěšný postup bude mít mimořádný význam systematické a cíleně zaměřené popsání a zpřístupnění zkušeností a příkladů dobré praxe v této oblasti, které budou v rámci projektu Partnerství a kvalita získány jak z mezinárodních projektů, tak ve vazbě na již realizované systémové projekty MŠMT.

Potřebu rozvíjet partnerství s podniky a firmami v souvislosti s podněty přicházejícími z mezinárodního (evropského) prostředí, zejména ve vazbě na praktickou implementaci Evropského rámce kvalifikací pro celoživotní učení (EQF) a Evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET).

V souvislosti s přípravou obou evropských nástrojů i Národní soustavy kvalifikací (NSK) se uskutečnily diskuse o tom, jaký vliv na („tradiční") odborné vzdělávání v České republice může zavedení těchto nástrojů mít. Protože OVP úzce souvisí s kvalifikacemi a v daném kontextu též s domácí i zahraniční mobilitou pracovníků i učících se, je aktivní spolupráce vzdělavatelů se zaměstnavateli podmínkou nepominutelnou. Je to však spojeno s nároky, které se v jiných oblastech nevyskytují v takovém rozsahu. Zejména jde o důraz na potřebu budovat vzájemnou důvěru, a to i v mezinárodním měřítku, od něhož se odvíjí akcent na kvalitu a na transparentnost.

Proto je dalším záměrem projektu Partnerství a kvalita analyzování a popsání možných vlivů zavedení nových evropských nástrojů (zejména ECVET) a podpora možnosti škol a dalších poskytovatelů vzdělávacích služeb zapojovat se do mezinárodních aktivit souvisejících s implementací zmíněných nástrojů a přispívajících k budování vzájemné důvěry mezi spolupracujícími institucemi.

Pozornost bude věnována také informační podpoře širších domácích i evropských souvislostí strategie celoživotního učení, tj. objasňování jejích záměrů, souvislostí v rámci lisabonské strategie Evropské unie, přínosu pro zkvalitnění vzdělávání i vazby OVP na trh práce, a zpřístupňování těchto a dalších otázek současného odborného vzdělávání široké pedagogické i nepedagogické veřejnosti.

Studie k ECVET má přímý vztah především k tomuto naposled uvedenému kontextu (sub 3), avšak rozpracování evropského konceptu a realizace evropského prostoru celoživotního učení je zastřešujícím cílem všech uvedených změn, a v této souvislosti se tak týká rozpracování celku nástrojů chystaného evropského prostoru celoživotního učení (CŽU) a jeho zavádění v národních podmínkách i obou dalších výše uvedených kontextů (sub 2 a sub 1).

V rámci širšího kontextu, v němž bude v České republice studie využívána, jsou v systémovém projektu MŠMT Partnerství a kvalita připraveny i dva texty zaměřené na posilování celkového povědomí potřebného pro vytváření prostředí vzájemné důvěry.

Jsou to texty:

- Zapojování sociálních partnerů do odborného vzdělávání v České republice (obsahové zaměření: organizace dialogu se sociálními partnery, oborové skupiny, sektorové rady, mezinárodní aktivity,…).
- Tvorba národního rámce kvalifikací v České republice (obsahové zaměření: kontext a předpoklady vytvoření Národní soustavy kvalifikací (NSK), legislativní zakotvení NSK, pojetí a charakteristika NSK, projekty zaměřené na tvorbu NSK, zapojení partnerů do tvorby...).

Obsah a struktura Studie k ECVET

Studie má tyto základní části:

- 1. Úvod
- 2. Rozšířené shrnutí
- 3. Informace o ECVET
- 4. Analýza potřebnosti ECVET a připravenosti OVP v ČR
- 5. Návrh akcí podporujících implementaci ECVET
- 6. Zobecnění – návrh akcí podporujících implementaci ECVET v ČR
- 7. Pracovní verze textu průvodce ECVET pro školy a jejich partnery

V textu studie jsou používány některé zkratky. Mají tento význam:

CŽU	celoživotní učení	GHK	společnost připravující průvodce ECVET
DK	dílčí kvalifikace	ISCED	Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání
ECTS	Evropský systém přenosu kreditů	MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
ECVET	Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu	NQF	národní rámec kvalifikací
EHP	Evropský hospodářský prostor	NSK	Národní soustava kvalifikací
EQCM	Evropská charta kvality pro mobilitu	NÚOV	Národní ústav odborného vzdělávání
EQF	Evropský rámec kvalifikací	OVP	odborné vzdělávání a příprava
ESF	Evropský sociální fond	PaK	systémový projekt MŠMT Partnerství a kvalita
ETF	Evropská nadace odborného vzdělávání	ÚK	úplná kvalifikace

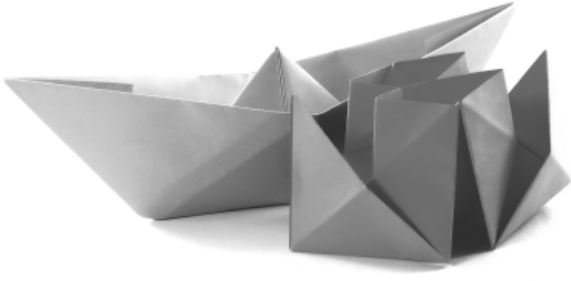

Rozšířené **shrnutí**

2.

2. ROZŠÍŘENÉ SHRNUTÍ

Studie k Evropskému systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) je vytvářena v rámci systémového projektu MŠMT Partnerství a kvalita (PaK). Projekt reaguje na to, že se v České republice podařilo v oblasti odborného vzdělávání a přípravy promyšleným strategickým postupem a ve vazbě na realizaci systémových projektů MŠMT dosáhnout řady významných cílů, např.:

- pokračuje kurikulární reforma v počátečním OVP na středoškolské úrovni,
- začal platit zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání,
- byl zpracován, široce diskutován a vládou České republiky schválen dokument „Strategie celoživotního učení ČR".

Společným jmenovatelem těchto procesů či aktivit a klíčovým prvkem jejich pojetí je jednak orientace na cílové kompetence (způsobilosti) a jim odpovídající výsledky učení, jednak snaha podpořit růst kvality počátečního a dalšího (odborného) vzdělávání vytvářením a zlepšováním podmínek pro propojování cílů a obsahu vzdělávání s požadavky zjištěnými a popsanými na trhu práce. Oba uvedené akcenty vzájemně souvisí a jsou plně v souladu s akcenty a trendy evropskými.

Pokrok dosažený v České republice ve zmíněných i dalších procesech a aktivitách představuje velké, nové a v podstatě neopakovatelné výzvy pro školy a všechny další instituce poskytující vzdělávací služby. Tyto výzvy mohou být navíc spojeny s možnostmi podporovat smysluplné dílčí projekty z nemalých finančních zdrojů ESF, které budou postupně zpřístupňovány. Z popsané situace vychází základní cíl systémového projektu Partnerství a kvalita – reflektovat dosažený vývojový stav a předpokládaný vývoj

v České republice i v Evropě, srozumitelným a přehledným způsobem jej popsat a nabídnout školám a dalším vzdělavatelům směry pro zaměření jejich vlastních projektů a následováníhodné příklady dobré praxe.

Mimo jiné tak projekt reaguje na potřebu školské sféry rozvíjet partnerství s podniky a firmami v souvislosti s podněty přicházejícími z mezinárodního (evropského) prostředí, zejména ve vazbě na praktickou implementaci Evropského rámce kvalifikací pro celoživotní učení (EQF) a Evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET).

V souvislosti s přípravou obou evropských nástrojů i Národní soustavy kvalifikací (NSK) proběhly diskuse o tom, jaký vliv může mít zavedení těchto nástrojů na („tradiční") odborné vzdělávání v České republice. Protože OVP úzce souvisí s kvalifikacemi a v daném kontextu též s domácí i zahraniční mobilitou pracovníků i učících se, je aktivní spolupráce vzdělavatelů se zaměstnavateli podmínkou nepominutelnou. Je to však spojeno s nároky, které se v jiných oblastech nevyskytují v takovém rozsahu. Zejména jde o důraz na potřebu budovat vzájemnou důvěru, a to i v mezinárodním měřítku, od něhož se odvíjí akcent na kvalitu a na transparentnost. Proto je dalším záměrem projektu Partnerství a kvalita analyzování a popsání možných vlivů zavedení nových evropských nástrojů (zejména ECVET) a podpora možnosti škol a dalších poskytovatelů vzdělávacích služeb aktivně se zapojovat do mezinárodních aktivit souvisejících s implementací zmíněných nástrojů a přispívajících k budování vzájemné důvěry mezi spolupracujícími institucemi.

Cílená pozornost bude věnována také informační podpoře širších domácích i evropských souvislostí strategie celoživotního učení, tj. objasňování jejích záměrů, souvislostí v rámci lisabonské strategie Evropské unie, přínosu pro zkvalitnění vzdělávání i vazby OVP na trh práce a zpřístupňování těchto a dalších otázek současného odborného vzdělávání široké pedagogické i nepedagogické veřejnosti.

Studie k ECVET má přímý vztah nejen k uvedenému kontextu.

Rozpracování evropského konceptu a realizace evropského prostoru celoživotního učení je zastřešujícím cílem všech uvedených změn, a v této souvislosti se tak týká rozpracovávání celku nástrojů chystaného evropského prostoru celoživotního učení a jeho zavádění v národních podmínkách. V rámci širšího kontextu, v němž bude v České republice studie využívána, jsou v systémovém projektu MŠMT Partnerství a kvalita

připraveny i dva texty zaměřené na posilování celkového povědomí potřebného pro vytváření prostředí vzájemné důvěry. Jsou to texty:

- Zapojování sociálních partnerů do odborného vzdělávání v České republice (obsahové zaměření: organizace dialogu se sociálními partnery, oborové skupiny, sektorové rady, mezinárodní aktivity…),
- Tvorba národního rámce kvalifikací v České republice (obsahové zaměření: kontext a předpoklady vytvoření Národní soustavy kvalifikací (NSK), legislativní zakotvení NSK, pojetí a charakteristika NSK, projekty zaměřené na tvorbu NSK, zapojení relevantních partnerů do tvorby NSK…).

Studie se zaměřuje speciálně na ECVET, na jeho potřebné dopracování a na jeho implementaci. Obsahuje tyto základní části:

- 1. Úvod
- 2. Rozšířené shrnutí / Executive summary
- 3. Informace o ECVET
- 4. Analýza potřebnosti ECVET a připravenosti OVP v ČR
- 5. Návrh akcí podporujících implementaci ECVET
- 6. Zobecnění – návrh akcí podporujících implementaci ECVET v ČR
- 7. Pracovní verze textu průvodce ECVET pro školy a jejich partnery

Centrálními částmi studie jsou:

- analýza potřebnosti a užitečnosti ECVET pro odborné vzdělávání v ČR (na jedné straně) a připravenosti odborného vzdělávání v ČR na jeho implementaci a využívání (na druhé straně),
- návrh akcí k podpoře implementace ECVET v ČR,
- zobecnění – návrh akcí k podpoře implementace ECVET v ČR po zapojení externích odborníků do procesu jeho posuzování, připomínkování a průběžného dotváření.

Všechny uvedené klíčové části studie jsou zpracovávány způsobem, který umožňuje jak uplatnění know-how a zkušeností řešitelů (tým ECVET-PaK), tak určitou formu „objektivizace" danou možností zapojit do řešení libovolný počet externích odborníků. Tento mechanismus zajišťuje, aby nezůstala nevyužita žádná podstatná myšlenka nebo návrh, a zároveň ovšem řešitelům poskytuje plnou kontrolu nad vývojem velice závažného a důležitého textu. Navržený mechanismus navíc zakládá i principiální „otevřenost studie" a umožňuje tak „růst jejího obsahu" spolu s dalším vývojem problematiky ECVET na evropské úrovni. Popsanému záměru je přizpůsobeno i grafické uspořádání textu studie. Je rozdělen do sedmi relativně samostatných částí, jejichž obsah se může vyvíjet samostatně.

Informace o ECVET

Základem informačního textu ve 3. části studie je oficiální český překlad návrhu doporučení Evropského parlamentu a Rady schválený Evropskou komisí v dubnu 2008. Oficiální text byl upraven v řešitelském týmu PaK-ECVET. Původní české a anglické verze obou dokumentů jsou k dispozici na adresách uvedených na straně 2 úvodní části studie. Ve snaze zajistit co nejkvalitnější informace je pro zájemce připraven soubor doplňujících informací, který je k dispozici na internetových stránkách NÚOV nebo může být na požádání zaslán. Je to (v týmu ECVET-PaK upravená) česká verze textu Výsledky studie ECVET reflector.

Analýza potřebnosti ECVET a připravenosti OVP v ČR

Cílem čtvrté části studie je hledání odpovědí na některé otázky související s podstatou nového evropského nástroje ECVET a zejména s jeho vztahem k zavedenému systému odborného vzdělávání v České republice. Měla by přispět k identifikaci a popisu možných pozitivních i negativních vlivů zavedení ECVET na odborné vzdělávání v České republice. V úvodní části text prezentuje většinové názory členů řešitelského týmu na některé širší souvislosti a vazby. Důvodem zařazení není snaha ovlivnit názory čtenáře; cílem je upozornit na uvedené souvislosti a problémy.

Následuje návrh SWOT analýzy. Je zpracován ve formě souhrnných heslovitých hodnocení silných a slabých stránek počátečního a dalšího (odborného) vzdělávání v ČR a celkového kontextu, v němž se uskutečňuje, a možných pozitivních i negativních vlivů zavedení ECVET. Je strukturován v zásadě způsobem obvyklým pro SWOT analýzy.

Návrh SWOT analýzy byl zpracován v řešitelském týmu a předložen externím odborníkům k připomínkování a případnému doplnění. Na základě získaných námětů byl návrh upraven do aktuální podoby. Popsaný cyklus je možné opakovat – výsledky externího hodnocení mohou opakovaně vyvolat potřebu dalšího modifikování a doplňování SWOT analýzy.

a) Silné stránky

- dobrý společenský status počátečního odborného vzdělávání,
- založení počátečního vzdělávání na komplexních a celostně pojatých vzdělávacích programech, obsahujících všeobecné vzdělávání, rozvoj klíčových kompetencí a odborné vzdělávání,
- důraz, který je v odborném vzdělávání kladen na výsledky vzdělávání/učení,
- alespoň střední vzdělání dosahované většinou obyvatel,
- dobrá úroveň zapojení škol do (mezinárodních) projektů mobilit,
- rozvoj Národní soustavy kvalifikací a celkově vstřícný přístup relevantních aktérů k Evropskému rámci kvalifikací,
- zapojení sociálních partnerů do formulace požadavků, které se odrážejí ve vzdělávacích programech,
- rostoucí zájem sociálních partnerů o odborné vzdělávání,
- dobrý soulad vývoje v oblasti odborného vzdělávání a kvalifikací v ČR s vývojem evropským.

b) Slabé stránky

- slabé zapojení nezaměstnaných do rekvalifikací způsobené nevhodným nastavením systému, vedoucí k prohlubování jejich dlouhodobé nezaměstnanosti a k hrozbě sociálního vylučování,
- nedostatečné jazykové vybavení žáků i dospělých pracujících, kteří vstupují do jednotlivých vzdělávacích akcí,

- nízká účast dospělých na všech formách dalšího vzdělávání,
- malá tradice a rozsah mobility pracujících,
- problém se zajišťováním praxe v reálném pracovním prostředí v průběhu počátečního odborného vzdělávání identifikovaný v některých odvětvích,
- relativně malá ochota zaměstnavatelů uvolňovat pracovníky na externí vzdělávací akce.

c) Příležitosti

- vytvoření otevřeného prostoru pro celoživotní učení: Národní soustava povolání – Národní soustava kvalifikací – uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení podle zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání – modulový a kreditní systém ve vazbě na ECVET,
- kurikulární reforma umožňující rozvoj klíčových kompetencí a prohlubování motivace k celoživotnímu učení,
- rozvoj distančního vzdělávání zapojující do vzdělávání další cílové skupiny, zejména ekonomicky aktivní dospělé,
- možnost využít ECVET k posílení programů zahraničních mobilit,
- možnost využít rostoucího zájmu zaměstnavatelů o poskytování praxe v reálném pracovním prostředí,
- možnost zapojit tvůrce Národní soustavy kvalifikací do procesů souvisejících s implementací evropského nástroje ECVET,
- možnost podpořit mobilitu pracovní síly, zejména mladších pracovníků,
- možnost podpořit získávání praktických dovedností v reálném prostředí způsobem, který je finančně podporován zdroji EU.

d) Rizika (hrozby)

- prakticky nulové zkušenosti se systematicky pojatým přenosem kreditů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy,
- malá připravenost školské i mimoškolské sféry na možnost formalizovaného/systémového přenosu kreditů,
- málo přesvědčivé důkazy o fungování přenosu kreditů na vyšších vzdělávacích úrovních (ECTS),
- atomizace programů odborného vzdělávání vedoucí k vynucenému přechodu programů počátečního vzdělávání do modulárního uspořádání,
- další příspěvek k celkovému nežádoucímu růstu regulace v systému vzdělávání,
- rozpornost a malá kompatibilita přístupu sledujícího cestu rozvoje národních rámců kvalifikací (v ČR NSK) a ECVET,
- vysoká míra neujasněnosti a nepropracovanosti konceptu ECVET na evropské úrovni,
- hrozba devalvace hodnoty vzdělání,
- hrozba znehodnocování „českých kvalifikací" v rámci Evropy.

Některé z dosud získaných připomínek a námětů na úpravu SWOT analýzy byly zapracovány. Zbývající jsou uvedeny v 6. části jako náměty k další diskusi. Relativně závažným problémem je otázka, zda se má ECVET týkat pouze počátečního vzdělávání. Mezi oslovenými odborníky převažuje názor, že ECVET má/může být spojován se všemi formami vzdělávání či učení ve smyslu evropského přístupu k celoživotnímu učení.

Návrh akcí podporujících implementaci ECVET

5. část studie obsahuje 12 návrhů akcí souvisejících s implementací ECVET v České republice. Akce navrhl řešitelský tým a předložil je skupině cca 50 externích odborníků s žádostí o posouzení. Některé aktuální závěry jsou stručně uvedeny za následujícím přehledem navržených akcí. Detailnější zapracování získaných připomínek a námětů je provedeno v části 6.

Kód a název akce	1 Přiřazování kreditních bodů dílčím kvalifikacím v NSK
Cíl	Nalézt, popsat a vyzkoušet jednoduchý mechanismus využívající Národní soustavy kvalifikací a její infrastruktury
Popis	Přiřazování kreditních bodů dosud zpracovaným dílčím kvalifikacím v NSK bude založeno na tomto mechanismu: Pokud umožňují dílčí kvalifikace složení kvalifikace úplné, je úplné kvalifikaci (pro ISCED 3C) přiřazen celkový počet kreditních bodů vycházející z toho, že jednomu roku denního studia má podle směrnice ECVET odpovídat 60 kreditních bodů, tedy kupř. 180 kreditních bodů u úplné kvalifikace odpovídá 3letému učebnímu oboru. Kreditní hodnoty přiřazované jednotlivým dílčím kvalifikacím navrhne garant NÚOV a návrh předloží prostřednictvím tajemníka sektorové radě. Pokud dílčí kvalifikace složení kvalifikace úplné neumožňují, navrhne garant NÚOV počet kreditních bodů podle odhadované délky, jakou by měl program denního studia potřebný k jejich zvládnutí. Návrh pře dloží prostřednictvím tajemníka sektorové radě.

Kód a název akce	2 Přiřazování kreditních bodů kombinacím znalostí, dovedností a kompetencí v NSK
Cíl	Navrhnout a vyzkoušet sofistikovaný způsob využívání datové základny Národní soustavy kvalifikací
Popis	Přiřazování kreditních bodů dosud zpracovaným dílčím kvalifikacím v NSK bude založeno na tom, že speciálně vytvořený počítačový program pro jakoukoliv zadanou kombinaci znalostí, dovedností a kompetencí: nalezne v NSK takovou dílčí kvalifikaci, která danou kombinaci znalostí, dovedností a kompetencí obsahuje, nalezenou dílčí kvalifikaci (pokud bude hledání podle předchozí položky úspěšné) identifikuje, zobrazí a umožní tak hodnocení míry shody a rozhodnutí o počtu přiřazených kreditních bodů. Vlastní přiřazení kreditních bodů bude zásadně vycházet z principů popsaných v návrhu akce 1.

Kód a název akce	3 Aplikace ECVET pouze v takovém rozsahu, který umožní využívat výsledky jeho postupného vývoje v Evropě
Cíl	Nalézt způsob, který umožní aplikovat ECVET v takovém minimálním rozsahu, který zajistí, aby se Česká republika nedostala v této oblasti do izolace.
Popis	Základem (v podstatě pasivního) přístupu bude sledování vývoje v Evropě a vyhledávání a postupné využívání přístupů těch evropských zemí, které nevytvářejí národní rámce kvalifikací a využívají ECVET.

Kód a název akce	**4** Stanovení instituce, která převezme odpovědnost za obsahovou a organizační podporu implementace ECVET v České republice
Cíl	Zajistit účinnou koncepční, obsahovou a organizační podporu zavádění ECVET na celostátní úrovni.
Popis	V průběhu postupné implementace ECVET je nutné počítat s potřebou řešení situací, které budou vyžadovat konzultaci či rozhodnutí ze strany předem určené a připravené kompetentní organizace. Platí to jak ve vztahu k problémům vznikajícím v českém prostředí, tak ve vztahu k problémům vznikajícím v prostředí mezinárodním. Pověření NÚOV je možným řešením zejména proto, že NÚOV: pracoval se všemi postupně vznikajícími návrhy ECVET, má zákonem stanovené kompetence k NSK, má kompetence k počátečnímu i dalšímu vzdělávání v České republice a tím jasnou vazbu na ECVET, je zapojen do mezinárodních aktivit, zejména v souvislosti s EQF, je organizace přímo řízená MŠMT a tím je dána možnost uplatnění řídícího vlivu MŠMT a dalších ministerstev v podobném smyslu, v jakém funguje ve vztahu k Národní soustavě kvalifikací.

Kód a název akce	**5** Příprava podpůrného projektu v programovém rámci „ESF-technická pomoc"
Cíl	Zajistit rozvoj informační a technické základny potřebné pro podporu implementace ECVET v České republice.
Popis	V souvislosti s přípravou na účinné zavádění ECVET i s vlastním zaváděním a využíváním tohoto evropského nástroje bude nutné vyvinout některé podpůrné prostředky, které usnadní a podpoří efektivní zavádění ECVET, např. pokud bude podpořena akce 2, vyvolá to potřebu vývoje počítačového programu pro stanovení shody znalostí, dovedností a kompetencí charakterizujících jednotku ECVET se znalostmi, dovednostmi a kompetencemi charakterizujícími schválenou dílčí kvalifikaci. Zpracování a předložení projektu bude předcházet cílené a systematické identifikování a popisování technických a organizačních problémů, jejichž řešení by bylo žádoucí a možné zajistit s podporou ESF.

Kód a název akce	**6** Manuál pro zájemce o ověřování ECVET
Cíl	Zajistit účinnou podporu potenciálních partnerů vstupujících do projektů ověřujících funkci mechanismů ECVET.
Popis	V průběhu postupné implementace ECVET je nutné počítat s potřebou podpořit zpracovávání konkrétních projektů pilotního ověřování tím, že zájemci získají potřebné informace formou dostupného českého „manuálu uživatele ECVET".

Kód a název akce	7 Využívání provedené SWOT analýzy
Cíl	Využívat a v případě potřeby dále doplňovat provedenou SWOT analýzu.
Popis	Cílem rámcové analýzy bylo posouzení možného vlivu ECVET na odborné vzdělávání v České republice. Analýza vycházela – mimo jiné – ze soustředěných a uspořádaných informací obsažených v materiálech vytvořených v souvislosti s přípravou systému k aplikaci v Evropě. Vlastní analýza se zaměřila nejen na identifikaci a popsání možného pozitivního i negativního vlivu zavedení ECVET na odborné vzdělávání, ale též na hledání, navrhování a popisování možného postupu implementace ECVET v České republice.

Kód a název akce	8 Specifické zaměření mezinárodních mobilit
Cíl	Navrhnout, projednat a na pilotním vzorku implementovat mezinárodní mobility specificky zaměřené tak, aby jejich účastníci získávali kreditní body ECVET.
Popis	V souladu s evropskými aktivitami nebo samostatně připravit návrh na zaměření (priorita vybraná pro projekty v České republice) vybrané skupiny mobilitních projektů tak, aby tyto projekty mohly ve vybraných partnerstvích pilotně testovat možnosti reálného přenosu kreditních bodů ve smyslu ECVET. Zajistit provádění v asistovaném režimu (minimálně metodická podpora ze strany NÚOV) a zejména dbát na vyhodnocování výsledků, jichž bylo v těchto mobilitních projektech dosaženo. Součástí realizace akce bude zprostředkovávání jejích výsledků dalším potenciálním aktérům formou příkladů dobré praxe.

Kód a název akce	9 Tvorba sítě zájemců o testování ECVET
Cíl	Vytvořit základ sítě potenciálních partnerů pro testování procesů ECVET a zpřístupnit jej dalším zájemcům.
Popis	Akce je zaměřena na zavedení a přípravu k rozšiřování „celostátní databáze" škol a dalších subjektů, které mají zájem pilotně vyzkoušet přenos kreditů ve smyslu ECVET. Informace o obsahu a o této skupině zájemců budou zprostředkovány i evropskému zahraničí.

Kód a název akce	10 Tvorba a využívání sítě vzdělávacích subjektů schopných hodnotit jednotky kvalifikace
Cíl	Zapojit do testování procesů ECVET subjekty, zejména školy, které mají zkušenosti s hodnocením (dílčích) kvalifikací.
Popis	Akce zahrnuje přípravu návrhu na doplnění aktivit v sítích vytvořených v rámci systémového projektu MŠMT UNIV o pilotní testování a podporu partnerství (tuzemských i zahraničních), v nichž bude možné vyzkoušet mechanismy reálného přenosu kreditních bodů ve smyslu ECVET. Přitom dojde k přímému využívání zkušeností škol a dalších subjektů získaných v oblasti uznávání výsledků dalšího vzdělávání/učení.

Kód a název akce	11 Tvorba a rozšiřování informační základy
Cíl	Podpořit mezinárodní výměnu informací a vytváření prostředí vzájemné důvěry.
Popis	Vzájemnou důvěru, která je jednou z podmínek úspěšného zavádění ECVET, mohou účinně podporovat překlady materiálů týkajících se odborného vzdělávání a soustavy kvalifikací (s informační hodnotou pro mezinárodní prostředí). V rámci standardní činnosti NÚOV i při práci v projektech (např. systémové projekty, projekt oborových skupin) je nutné soustavně doplňovat a nově připravovat materiály pro podporu mezinárodní výměny informací, např. anglické překlady ukázek prvků vytvářeného systému (rámcové vzdělávací programy, kvalifikační standardy, hodnoticí standardy, možnosti zapojení sociálních partnerů). Významným způsobem by k tvorbě širší informační základny měla přispět realizace projektu Partnerství a kvalita.

Kód a název akce	12 Dopracovávání konceptu ECVET na evropské úrovni
Cíl	Přispět – z pozice členského státu EU – k dopracování ECVET a k vytváření vazeb s Evropským rámcem kvalifikací.
Popis	Navrhovaný evropský systém ECVET není dostatečně určen. Je třeba podporovat aktivity směřující k odstranění tohoto nedostatku. To znamená zejména např.: navrhnout určení institucionální, tedy navrhnout kompetentní orgány na národní úrovni a o návrhu diskutovat, navrhnout a prodiskutovat kritéria pro zastupování v kompetentních orgánech, navrhnout kritéria pro přidělování počtu kreditů jednotkám samostatným, jednotkám tvořícím nedílnou součást vyšších skladebných celků, případně jednotkám, které navazují na vyšší skladebné celky jako prvky s doplňující, prohlubující, uchovávající, obnovující/aktualizující, rozšiřující, resp. specializující modifikací.

Vyhodnocení první skupiny názorů získaných od externích odborníků je možné shrnout do těchto pracovních závěrů:

- mezi akce s největší podporou respondentů patří akce navržené pod čísly 1, 2 a 5,
- nejvíce získaných podnětů souvisí s navrženou akcí 7. Jde přitom vesměs o konkrétní podněty k dopracování SWOT analýzy,
- žádná z navržených akcí zatím není chápána jako nepotřebná,
- relativně polarizované jsou názory na akci navrženou pod číslem 3,
- v dalším postupu řešení budou uvažovány i návrhy dalších akcí.

Zobecnění – návrh akcí podporujících implementaci ECVET

6. část studie obsahuje všechny dosud navržené akce související s implementací ECVET v České republice.

Návrh akcí doplňují:

- dosud získané připomínky a doporučení,
- návrh směřující k podpoře implementace či praktické realizaci akcí navržených pod čísly 1 a 2,
- podněty k dopracování SWOT analýzy – související s akcí navrženou pod číslem 7.

Pracovní verze textu průvodce ECVET pro školy a jejich partnery

7. část studie je v systémovém projektu MŠMT Partnerství a kvalita deklarována jako dodatečná (nepovinná) část. Je tomu tak hlavně proto, že může vzniknout až na základě obdobného materiálu evropského, který pro Evropskou komisi zpracovává společnost GHK. V aktuální verzi textu jsou v této části pouze informace o dosavadním vývoji prací na evropském Průvodci uživatele ECVET.

Informace o ECVET

3.

3. INFORMACE O ECVET

Základem textu je oficiální český překlad návrhu doporučení Evropského parlamentu a Rady schválený Evropskou komisí v dubnu 2008. Oficiální text byl upraven v řešitelském týmu PaK-ECVET.Ve snaze zajistit co nejkvalitnější informace je pro zájemce připraven soubor doplňujících informací. Jde o (v týmu ECVET-PaK upravenou) českou verzi textu Výsledky studie ECVET reflector.

DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY OHLEDNĚ VYTVOŘENÍ ECVET

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

Odůvodnění a cíle návrhu

Má-li být EU konkurenceschopná a sociálně soudržná, je velmi důležité, aby si občané neustále obnovovali znalosti, dovednosti a kvalifikace, a v tomto ohledu mají odborné vzdělávání a příprava klíčovou úlohu. Složitost problematiky a nedostatek spolupráce mezi různými poskytovateli/orgány a mezi různými národními systémy však tuto úlohu oslabují. Různé překážky brání jednotlivým občanům v přístupu ke vzdělávání a přípravě a v kombinování a shromažďování výsledků učení, jichž dosáhli v různých učebních kontextech. Tyto překážky ztěžují pohyb občanů v rámci evropského prostoru odborného vzdělávání a přípravy (OVP) a na evropském trhu práce a snižují jejich možnosti skutečně celoživotního učení bez hranic.

Evropská rada na zasedání v Lisabonu v roce 2000 dospěla k závěru, že zvýšení transparentnosti kvalifikací a celoživotní učení by měly být dvěma hlavními složkami ve snaze při-

způsobit evropské systémy vzdělávání a přípravy požadavkům znalostní společnosti a potřebě vyšší úrovně a kvality zaměstnanosti. Usnesení Rady z roku 2002 o podpoře zesílené evropské spolupráce v oblasti OVP („kodaňský proces") zdůraznilo, že přiznání priority systému přenosu kreditů v oblasti OVP je jedním ze společných opatření potřebných k podpoře transparentnosti, srovnatelnosti, přenositelnosti a uznávání kompetencí a/nebo kvalifikací mezi různými zeměmi a na různých úrovních.

V Maastrichtském komuniké z roku 2004 se ministři odpovědní za OVP, Komise a evropští sociální partneři dohodli, že vyhlásí jako prioritu vývoj a implementaci evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET). To bylo stejnou skupinou potvrzeno i v Helsinském komuniké, které vyzývá k dalšímu vyvíjení společných evropských nástrojů, zejména systému ECVET .Tento návrh systému ECVET je reakcí na výše popsaný politický mandát.

Obecné souvislosti

Jednou z hlavních překážek, které brání většímu zájmu o mezinárodní mobilitu v rámci počáteční a další odborné přípravy a vzdělávání, jsou obtíže při identifikaci, validaci a uznávání výsledků učení dosažených během pobytu v jiné zemi. Kromě toho se celoživotní učení stále častěji odehrává v různých zemích a velmi různých kontextech, formálních, neformálních i informálních.
Čeho je tedy třeba, je způsob, jak umožnit lidem utvářet si vzdělávací dráhu tak, aby při přechodu z jednoho učebního kontextu do jiného či z jedné země do druhé mohli na výsledcích svého učení dále stavět.

Jednou z nejdůležitějších výzev, jimž při tom bude třeba čelit, je různorodost, někdy dokonce roztříštěnost systémů vzdělávání, OVP a kvalifikací v Evropě. V těchto systémech může být začleněn velký počet kvalifikací a různých příslušných orgánů a subjektů. Jejich činnosti mohou zahrnovat vymezování kvalifikací, metod pro posuzování a ověřování výuky, stanovení cílů odborné přípravy, vymezování obsahu výsledků učení a realizaci programů odborné přípravy. Na těchto činnostech se může podílet velký počet různých poskytovatelů: ministerstva, agentury, odvětví, podniky, sociální partneři, komory, nevládní organizace atd. V některých případech může národní orgán udělit akreditaci nebo zmocnit poskytovatele či další subjekty k přípravě a udělování kvalifikací, bodů atd. V jiných případech mohou být tyto funkce přeneseny na regionální úroveň nebo na poskytovatele.

Jednotlivé země mají národní rámce, které vymezují úrovně kvalifikací nebo klasifikaci pro tyto úrovně. Tyto rámce mohou, avšak nemusejí být zaměřeny na organizaci cyklů vzdělávání nebo odborné přípravy. Kromě toho mohou být kvalifikace v různých systémech získány buď po dokončení jednoho typu formálního programu odborné přípravy, nebo po dokončení různých typů procesů vzdělávání.

Udělování kvalifikací je v některých systémech založeno na shromažďování jednotek výsledků učení, buď spojených s kreditovými body (Spojené království, Finsko, Švédsko…), nebo bez kreditových bodů (Francie, Španělsko…). Systémy kreditů jsou někdy vyvíjeny v rámci širšího rámce kvalifikací (skotský a velšský rámec kreditů a kvalifikací) nebo jsou navrhovány pro specifické kvalifikace (systém IFTS v Itálii). Kromě toho existuje v různých zemích řada různých způsobů, jak jednotky a body uplatnit na výsledky učení, a v některých zemích mohou vedle sebe existovat různé postupy přidělování bodů za výsledky učení. Vzhledem k výše popsané různorodosti jsou potřebné společné úmluvy a technické principy, aby se zajistila vzájemná důvěra a umožnil přenos a uznávání výsledků učení v rámci mezinárodní mobility.

Existující opatření v této oblasti na evropské úrovni

Návrh systému ECVET je součástí řady evropských iniciativ včetně evropského systému pro přenos a akumulaci kreditů (ECTS), rámce Europass, Evropské charty kvality pro mobilitu (EQCM), evropských principů pro identifikaci a validaci neformálního a informálního učení a evropského rámce kvalifikací pro celoživotní učení (EQF) .

- Systém ECTS byl podpořen doporučením Evropského parlamentu a Rady ze dne 10. července 2001 o mobilitě pro studenty, osoby procházející odbornou přípravou, dobrovolníky, učitele a školitele uvnitř Společenství, používá se ve vysokoškolském vzdělávání. Systém ECVET by měl být slučitelný se systémem ECTS, aby bylo možné propojit odborné vzdělávání a přípravu s vysokoškolským vzděláváním.
- Europass byl vytvořen z Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES ze dne 15. prosince 2004 o jednotném rámci Společenství pro transparentnost kvalifikací a kompetencí.
- Evropské principy pro identifikaci a validaci neformálního a informálního učení byly přijaty formou závěrů Rady v roce 2004 . Při implementaci systému ECVET budou tyto principy zohledněny.
- Evropská charta kvality pro mobilitu (EQCM) byla přijata prostřednictvím doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 o mezinárodní mobilitě uvnitř Společenství pro účely vzdělávání

a přípravy (Evropská charta kvality pro mobilitu). Bod 8 přílohy stanoví, že pokud se mobility účastní jednotlivci, „účastníkům by měla být poskytnuta pomoc, aby se jim případně usnadnilo uznání zkušeností a vydání osvědčení" o výsledcích učení. Systém ECVET má podporovat kvalitu mobility jednotlivců, jak vyžaduje výše uvedené doporučení.

- Evropský rámec kvalifikací byl předložen ke schválení a implementaci v roce 2008 na základě doporučení Evropského parlamentu a Rady o evropském rámci kvalifikací (EQF) jakožto referenční nástroj pro srovnávání úrovní kvalifikací v národních systémech kvalifikací a rovněž v systémech kvalifikací vyvíjených mezinárodními odvětvovými organizacemi. Systém ECVET doplní a rozvine koncepty a principy evropského rámce kvalifikací. Systém ECVET využívá evropský rámec kvalifikací jako referenční úroveň pro kvalifikace.

Soulad s ostatními politikami a cíli Unie

Systém ECVET se nevztahuje na vzájemné uznávání kvalifikací v oblasti regulovaných profesí, protože to je zaručeno směrnicí 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 a systém ECVET není nástrojem pro udělování práv migrujícím osobám uznáváním jejich kvalifikací, které získaly v určitém členském státě, za účelem výkonu regulované profese v jiném členském státě. V takovém případě lze právně závazné povinnosti orgánům členských států uložit pouze prostřednictvím směrnice.

2. KONZULTACE ZÚČASTNĚNÝCH STRAN A POSOUZENÍ DOPADŮ

Konzultace expertů

Zpráva Evropského střediska pro rozvoj odborné přípravy (Cedefop) z roku 2005 s názvem „Evropské přístupy k systémům (přenosu) kreditů v OVP – posouzení použitelnosti existujících systémů kreditů pro evropský systém kreditů pro OVP (ECVET)" do značné míry vychází z relevantních mezinárodních případů a praxe v oblasti systémů kreditů. V roce 2005 Komise financovala dvě studie, které se zabývaly systémem ECVET v souvislosti s evropskou mobilitou v rámci počáteční odborné přípravy . Z těchto dvou studií vyplývá, že aktéři OVP, kteří byli osloveni a s nimiž byly vedeny rozhovory, považují principy systému ECVET za přínosné. Systém ECVET je rovněž vnímán jako klíčový nástroj ke zlepšení systémů OVP s vyhlídkou na jejich lepší přizpůsobení potřebám jednotlivců a požadavkům trhu práce. Studie nicméně zdůrazňují,

že systém ECVET nemůže být zaveden ani používán, pokud nebude kulturně a technicky přizpůsoben prostředí jednotlivých států, regionů a odvětví. Potvrzují, že systém ECVET lze používat, aniž by byl zpochybněn existující systém počátečního vzdělávání a odborné přípravy a základní principy certifikace a kvalifikací.

Z výsledků projektů financovaných v rámci programu Leonardo da Vinci Komise sestavila užitečné závěry, které prokazují, že přístup založený na jednotkách výsledků učení je vhodnou odpovědí na otázky přenosu a shromažďování výsledků učení jednotlivců, kteří se přemísťují z jednoho učebního kontextu do jiného.

Konzultace zúčastněných stran (2006–2007)

Od listopadu 2006 do března 2007 uspořádala Evropská komise celoevropský konzultační proces k návrhu systému ECVET, který vychází z pracovního dokumentu útvarů Komise s názvem „Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) – systém pro přenos, shromažďování a uznávání výsledků učení v Evropě" – SEC(2006)1431. Tento dokument je založen na práci skupiny expertů, která vznikla v roce 2003 a je tvořena zástupci všech hlavních oblastí vzdělávání a přípravy (všeobecné vzdělávání, vzdělávání dospělých, odborná příprava, vysokoškolské vzdělávání a příprava), jakož i zástupci orgánů veřejné správy, jednotlivých odvětví, sociálních partnerů a střediska Cedefop.

V rámci tohoto konzultačního procesu byl návrh systému ECVET představen a projednán na řadě setkání uspořádaných v průběhu konzultačního údobí národními orgány, sociálními partnery, odvětvovými orgány a dalšími subjekty. Ve stejném období probíhaly veřejné konzultace na internetu. Výsledky konzultačního procesu byly projednány na konferenci v Mnichově v červnu 2007. Konzultační proces potvrdil, že systém ECVET má širokou podporu. Většina respondentů souhlasila, že je třeba vytvořit společný evropský systém kreditů pro OVP. Podpora je však podmíněna řadou požadavků a doporučení, které byly v tomto návrhu zohledněny.

Sběr a využití expertiz

- Příslušné vědecké/odborné oblasti

V návaznosti na konzultační proces byla v roce 2007 zřízena skupina expertů, aby sestavila nový soubor technických specifikací a klíčových

definic, které tvoří základ tohoto doporučení. Na této činnosti se rovněž aktivně podílely středisko Cedefop a Evropská nadace odborného vzdělávání (ETF), a to v úzké spolupráci s Komisí, externími experty a skupinami expertů.

- Shrnutí obdržených a použitých stanovisek

viz výše

- Prostředky ke zveřejnění odborných stanovisek

Technické specifikace, na nichž se dohodla skupina expertů, byly součástí dokumentu, jenž byl předložen poradnímu výboru pro odborné vzdělávání, a ten vydal na setkání dne 13. prosince 2007 k hlavním složkám návrhu příznivé stanovisko.

Posouzení dopadů

Posouzení dopadů zdůrazňuje přidanou hodnotu, již systém ECVET přinese usnadněním celoživotního učení a snížením překážek pro mobilitu po celé Evropě. Uvádí různé možnosti, které Komise zvážila ve snaze nalézt řešení těchto otázek a zaručit zavedení systému ECVET. Pokud Evropská unie neučiní žádné opatření, bude přetrvávat současný neuspokojivý stav, což by pro mnoho zúčastněných subjektů bylo nepřijatelné vzhledem k výše uvedeným překážkám pro přenos a uznávání výsledků učení; kromě toho by tak nebyl naplněn jasný mandát Komise.

Do přijetí sdělení Komise by nebyly zapojeny členské státy ani Evropský parlament, a tudíž by nevznikl politický závazek nezbytný k vytvoření a účinné implementaci funkčního systému ECVET. Ani doporučení Komise podle článku 150 Smlouvy by nemělo silnější dopad než předchozí opatření, jelikož by se na jeho formálním přijetí nepodílely členské státy ani Evropský parlament, a tudíž by rovněž nebyl nastolen stupeň politického závazku nutný k účinné implementaci systému ECVET.

Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady podle článků 149 a 150 Smlouvy by byly přijaty principy a povinnosti pro ty členské státy, které své národní systémy propojily se systémem ECVET. Převážná většina zúčastněných stran (členské státy, sociální partneři, odvětví a další subjekty) se však shoduje v tom, že by systém ECVET měl být dobrovolný. Doporučení Evropského parlamentu a Rady podle článků 149 a 150 Smlouvy by členské státy zavázalo k tomu, aby dobrovolně používaly systém ECVET jako nástroj k usnadnění transparentnosti,

srovnatelnosti, přenosu a shromažďování výsledků učení mezi různými učebními kontexty a zeměmi, a vytvořily tak prostor celoživotního učení bez hranic.

Komise považuje tuto možnost za nejvhodnější. Nejvíce se blíží očekávání členských států i zúčastněných stran a byla by nejlepším základem pro úspěšnou implementaci funkčního systému ECVET a pro dosažení skutečné přidané hodnoty, kterou může evropský rozměr poskytnout. Zpráva Komise o posouzení dopadů je k dispozici na internetových stránkách Komise.

3. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

Shrnutí navrhovaných opatření

Navrhované doporučení by členské státy zavázalo, aby používaly systém ECVET dobrovolně. Zavádí systém ECVET jakožto metodický rámec, který lze použít k popisu kvalifikací pomocí jednotek výsledků učení s přidělenými body s cílem umožnit přenos a shromažďování výsledků učení. Základem systému ECVET je projektování koherentních a smysluplných jednotek výsledků učení, a nikoli fragmentace kvalifikací. Systém ECVET neusiluje o harmonizaci systémů kvalifikací a OVP ani ji nevyžaduje; usiluje spíše o lepší srovnatelnost a kompatibilitu. Navrhované doporučení obsahuje dvě přílohy s vysvětlením pojmů a klíčovými znaky systémů ECVET.

Doporučuje se, aby členské státy zavedly systém ECVET do roku 2012. Členským státům se rovněž doporučuje, aby podle potřeby uzavíraly partnerství a tvořily sítě na evropské, národní, regionální, místní a odvětvové úrovni a aby při implementaci systému ECVET prosazovaly a uplatňovaly principy pro zajišťování kvality v OVP. Členské státy by měly zúčastněným stranám a jednotlivcům umožnit přístup k informacím o systému ECVET a poskytovat jim poradenství a měly by zajistit, aby všechny relevantní kvalifikace a s nimi spjaté dokumenty rámce Europass vydané příslušnými orgány obsahovaly jasné informace týkající se využívání systému ECVET.

Závěrem se členským státům doporučuje zajistit, že budou zavedeny funkční mechanismy pro koordinaci, sledování a přezkum, které zohlední existující nástroje, aby se zaručila jednotnost iniciativ v rámci zemí i mezi různými zeměmi. K evropskému přezkumu, který zorganizuje Komise, budou přispívat národní přezkumy.

Návrh vyzývá Komisi, aby podporovala členské státy při plnění výše popsaných úkolů, aby vytvořila pokyny a nástroje pro uživatele systému ECVET, zřídila pilotní skupinu uživatelů systému ECVET a zřídila evropskou síť systému ECVET, aby byla zajištěna kvalita a celková soudržnost spolupráce při implementaci systému ECVET. Kromě toho bude Komise sledovat opatření přijatá v reakci na doporučení, aby případně mohla po čtyřech letech od přijetí doporučení provést přezkum.

Právní základ

Články 149 a 150 Smlouvy

Princip subsidiarity

Opatření Společenství vede k úspěšnějšímu dosažení cílů návrhu z následujících důvodů:

- Návrh zavádí společný nástroj, společnou terminologii, společné reference a sdílené přístupy a úmluvy pro spolupráci jednotlivých zúčastněných subjektů. Tyto funkce nelze stanovit opatřením na národní úrovni.
- Výzvy spojené se vzájemnou důvěrou, transparentností, validací a přenosem výsledků učení v OVP v evropském měřítku sdílejí všechny členské státy a nelze je vyřešit pouze na národní či odvětvové úrovni.
- Pokud by subjekty působící v oblasti odborného vzdělávání a přípravy ve všech 27 členských státech vyjednávaly v otázkách, na které se vztahuje toto doporučení, jednotlivě a nekoordinovaně dvoustranné dohody se všemi ostatními subjekty za použití specifických a konkrétních pojmů, principů a pravidel, vznikla by na evropské úrovni krajně složitá a neprůhledná celková struktura.

Princip proporcionality

Toto doporučení je v souladu se zásadou proporcionality, jelikož nenahrazuje ani nedefinuje národní systémy kvalifikací a/nebo kvalifikace, neharmonizuje systémy OVP a kvalifikací a implementaci doporučení ponechává na členských státech. Budou využity existující systémy podávání zpráv, a tudíž bude minimalizována administrativní zátěž.

Volba nástrojů

Doporučení Evropského parlamentu a Rady

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá dopad na rozpočet Společenství.

5. DALŠÍ INFORMACE

Přezkum / revize / ustanovení o skončení platnosti

Návrh zahrnuje doložku o přezkoumání.

Evropský hospodářský prostor

Navrhovaný akt se týká EHP, a proto by jeho oblast působnosti měla být rozšířena i na Evropský hospodářský prostor.

Podrobné vysvětlení návrhu

Cílem systému ECVET je podporovat a prosazovat nadnárodní mobilitu a přístup k celoživotnímu učení v oblasti OVP. Zatímco evropský rámec kvalifikací (EQF) poskytuje společný referenční rámec, který má sloužit jako převodníkový nástroj mezi různými systémy kvalifikací a jejich úrovněmi, systém ECVET poskytuje společný metodický rámec, který má usnadnit přenos kreditů za výsledky učení z jednoho systému kvalifikací do druhého nebo z jedné učební trasy do jiné (viz příklady v příloze k důvodové zprávě, obrázek 1). Přispívá k propustnosti systémů učení, slučitelnosti samostatného vzdělávání a systémů OVP, a tím studentům umožňuje, aby si utvářeli vlastní učební trasy vedoucí ke kvalifikacím. Jeho implementace je založena na principu dobrovolné účasti členských států a zúčastněných subjektů.

Metodický rámec systému ECVET obsahuje principy a klíčové technické specifikace, které umožňují popsat kvalifikace pomocí jednotek výsledků učení a jim přiřazených bodů ECVET (viz obrázek 2 v příloze) pro účely přenosu a shromažďování kreditů a podpory partnerství. Principy a technické specifikace systému ECVET jsou navrženy tak, aby byly používány pružným, avšak strukturovaným způsobem. Budou podrobněji popsány v pokynech pro uživatele systému ECVET.

ECVET je systém kreditů, který se odvíjí od jednotek, a jako takový přispěje k rozvoji a rozšíření evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a přípravy. Jeho základem jsou výsledky učení, a proto je navrhovaný systém kreditů odvíjející se od jednotek slučitelný se všemi systémy kvalifikací, učebními kontexty a přístupy k učení. Přístup odvíjející se od jednotek podporuje pružné individuální učební trasy, kde učící se mohou za účelem dosažení kvalifikace shromažďovat požadované jednotky výsledků učení v průběhu času, v různých zemích a různými způsoby učení. Pružnost tohoto systému usnadňuje organizaci zkušeností s mobilitou pro učící se v oblasti OVP, a jeho principy chrání celkovou koherentnost a integritu každé kvalifikace a brání nadměrné fragmentaci výsledků učení, které mají být validovány a uznány. A konečně systém kreditů odvíjející se od jednotek umožňuje rozvoj společných referencí pro kvalifikace v oblasti OVP poskytnutím společné struktury a úmluv.

Do partnerství a sítí systému ECVET jsou zapojeny příslušné instituce, orgány, sociální partneři, odvětví a poskytovatelé a tato partnerství a sítě mají velký význam pro testování, vývoj a širokou implementaci systému ECVET. Představují způsob, jak spolu mohou spolupracovat instituce oblasti OVP v celé šíři svých různých druhů. Vytvářejí prostředí, v němž lze rozvíjet vzájemnou důvěru, a zajišťují rámec pro přenos kreditů ECVET. Těmto partnerstvím by měla být dávána oficiální podoba a platnost prostřednictvím memorand o porozumění systému ECVET. Dohody o učení poskytují jednoduché, srozumitelné a systematické pokyny pro praktické provádění opatření a postupů pro přenos kreditů u jednotlivého učícího se.

Ke kvalifikacím a jednotkám výsledků učení jsou coby nezbytný a doplňující zdroj informací přiřazeny body ECVET. Ty jsou vyvinuty na základě společných evropských úmluv a tím, že zvyšují srozumitelnost dosažených výsledků učení, zároveň usnadňují přenos a shromažďování výsledků učení dosažených určitým učícím se.

Kromě toho se přidělením bodů kvalifikaci i jednotkám tvořícím její složky stávají výsledky učení „hmatatelnějšími". Tímto způsobem poskytnou body ECVET informace o celkovém objemu výsledků učení nutných k dosažení určité kvalifikace a umožní stanovit relativní váhu každé z jednotek tvořících její složky. Odrážejí dosažené jednotky výsledků učení a shromažďování jednotek. Je třeba poznamenat, že body ECVET mají smysl pouze ve vztahu k výsledkům učení v rámci konkrétní kvalifikace, pokud národní, regionální či odvětvová pravidla neumožňují, aby byly body ECVET využity jinak. Obecně platí, že výsledkům učení, jichž má být podle očekávání dosaženo během jednoho roku formálního denního OVP, bude přiděleno 60 bodů.
V systému ECVET je jakýkoli kredit získaný učícím se vyjádřením platnosti jeho dosažených výsledků učení pro účely přenosu a shromažďování k získání kvalifikace. Tyto výsledky učení jsou hodnoceny a validovány, aby kredit (jednotky výsledků učení) mohl být převeden z jednoho systému kvalifikací OVP do jiného nebo z jednoho učebního kontextu do jiného.

Systém ECVET lze použít bez ohledu na to, zda tyto systémy kvalifikací mají vlastní systém (systémy) kreditů. Systém ECVET lze zavést v rámci jakékoli kvalifikace OVP na kterékoli referenční úrovni evropského rámce kvalifikací. Lze jej použít na výsledky učení dosažené v jakémkoli kontextu (příklady v příloze, obrázek 3). Koncovými uživateli systému ECVET jsou učící se. Systém ECVET bude účinný až poté, co jej zprovozní příslušné kompetentní instituce na národní, regionální, místní či odvětvové úrovni. Tyto instituce by měly vymezit rozsah implementace a formálně přijmout rozhodnutí na patřičné úrovni. Rovněž by měly zaručit, že při implementaci a používání systému ECVET budou dodržována kritéria zajišťování kvality.

Aby se vytvořily podmínky pro účinné uznávání a převádění kreditů, a tudíž podpořila vzájemná důvěra mezi různými zúčastněnými subjekty, vyžaduje systém ECVET, aby se všechny zúčastněné subjekty na všech úrovních systému zavázaly, že budou dodržovat kritéria a postupy zajišťování kvality. Implementace systému ECVET by měla být spojitým procesem, který vyžaduje účinný a udržitelný závazek příslušných institucí, orgánů, sociálních partnerů, odvětví a poskytovatelů a rovněž vysoký stupeň součinnosti mezi různými iniciativami na evropské, národní a odvětvové úrovni.

Poznámka: Následující obrázky jsou z technických důvodů převzaty z oficiálního překladu. Český text, který obsahují, nebyl v týmu ECVET-PaK upraven.

Příloha důvodové zprávy

Obrázek 1: Evropský rámec kvalifikací a systém ECVET pro účely průhlednosti a převoditelnosti studijních výsledků (příklad).

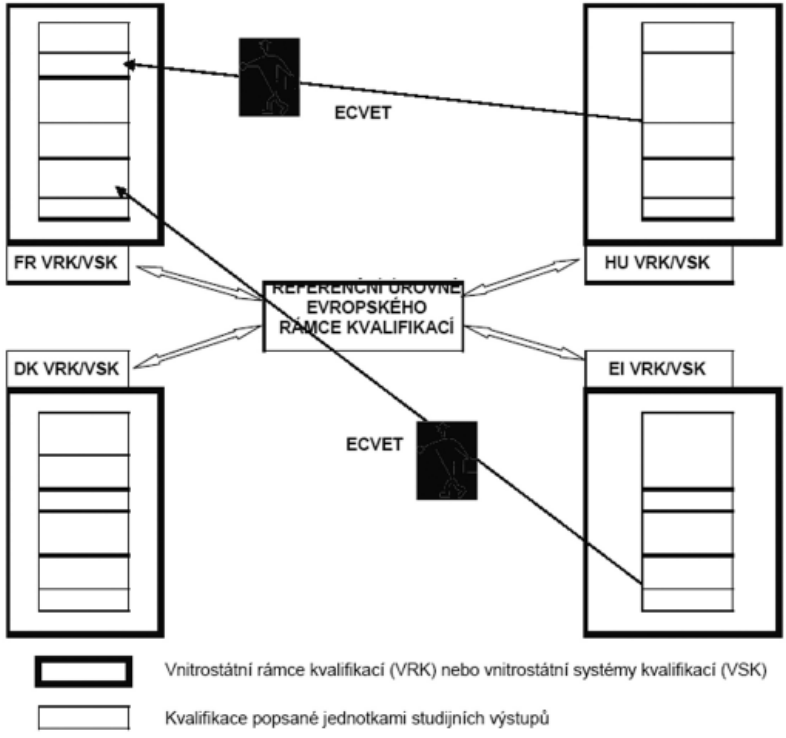

Podle výše uvedeného příkladu získal daný jedinec kvalifikaci ve Francii (FR), a to sečtením studijních výsledků převedených s Maďarska (HU) a Estonska (EI).

Obrázek 2: jednotky studijních výsledků a body systému ECVET (příklad).

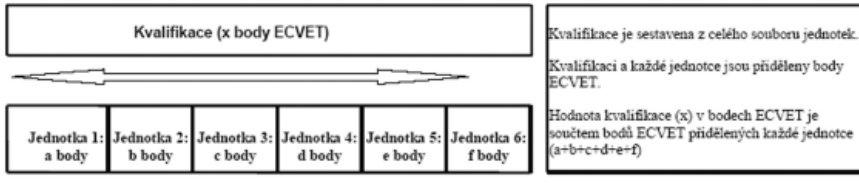

Obrázek 3: Uplatnění systému ECVET při převodu a sčítání studijních výsledků

Příklad 1: převod zorganizovaný dvěma partnery (poskytovateli odborného vzdělání a přípravy) ve formálním vzdělávacím kontextu pro jednotlivce, kteří se účastní programu mobility, např. programu Leonardo da Vinci.

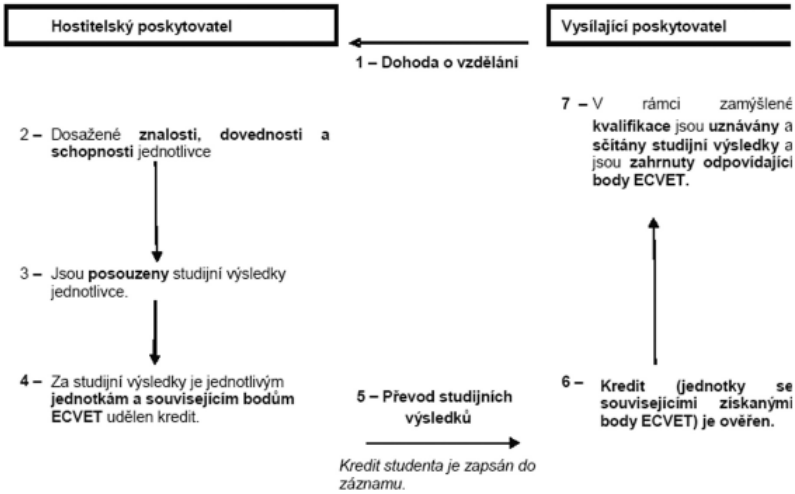

Příklad 2: převod a ohodnocení studijních výsledků dosažených v rámci povolání i v běžném životě (neformální a informální vzdělávací kontext) jednotlivce, který má profesní zkušenosti a hodlá získat určitou kvalifikaci.

2008/0070 (COD)
Návrh

DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY ohledně vytvoření evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,
s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 149 odst. 4 a čl. 150 odst. 4 této smlouvy, s ohledem na návrh Komise, s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru, s ohledem na stanovisko Výboru regionů, v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy ,
vzhledem k těmto důvodům:

(1) Rozvoj a uznávání znalostí, dovedností a kompetencí občanů mají zásadní význam pro rozvoj jednotlivce a pro konkurenceschopnost, zaměstnanost a sociální soudržnost ve Společenství. V tomto ohledu by měly usnadnit mezinárodní mobilitu pracovníků a učících se a přispět ke splnění požadavků spojených s nabídkou a poptávkou na evropském trhu práce. Proto by měla být na národní úrovni i na úrovni Společenství podporována a zlepšována participace na celoživotním učení bez hranic pro všechny a přenos, uznávání a shromažďování výsledků učení jednotlivců dosažených ve formálním, neformálním i informálním kontextu.

(2) Lisabonská Evropská rada v roce 2000 dospěla k závěru, že zvýšení transparentnosti kvalifikací by mělo být jednou z hlavních složek nutných k tomu, aby byly systémy vzdělávání a přípravy ve Společenství přizpůsobeny požadavkům znalostní společnosti. Kromě toho Evropská rada v Barceloně v roce 2002 zdůraznila význam zlepšení transparentnosti a metod uznávání v oblasti odborného vzdělávání a přípravy.

(3) Význam systému přenosu kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu zdůrazňuje usnesení Rady ze dne 19. prosince 2002 o podpoře zvýšené evropské spolupráce v oblasti odborného vzdělávání a přípravy („kodaňský proces") i společná zpráva Rady a Komise z roku 2004 o implementaci pracovního programu „Vzdělávání a příprava 2010".

(4) Závěry Rady a zástupců vlád členských států, kteří se setkali v Radě, ze dne 15. listopadu 2004 o budoucích prioritách zvýšené evropské spolupráce v oblasti odborného vzdělávání a přípravy ozna-

čily za prioritu vývoj a implementaci evropského systému přenosu kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET), aby učící se mohli stavět na výsledcích, jichž na své učební dráze dosáhli, když přecházejí z jednoho systému odborné přípravy do jiného.

(5) Účelem tohoto doporučení je vytvořit evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (dále jen „systém ECVET"), který má usnadnit přenos, uznávání a shromažďování výsledků učení jednotlivců, kteří hodlají získat určitou kvalifikaci. Díky tomuto systému se zlepší transparentnost a převoditelnost výsledků učení občanů mezi členskými státy i v rámci jednotlivých států v prostoru celoživotního učení bez hranic.

(6) Systém ECVET by se měl opírat o principy a technické specifikace stanovené v příloze 2 tohoto doporučení. Kromě toho by měl vycházet ze společných principů pro zajišťování kvality, které jsou stanoveny v závěrech Rady o zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy z května 2004 a doporučení o vytvoření evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy .

(7) Systém ECVET je použitelný na všechny výsledky učení, jichž by v principu mělo být možné dosáhnout různými cestami vzdělávání a učení a pak je přenášet a uznávat. Toto doporučení tudíž přispívá k obecnějším cílům podpory celoživotního učení a zvyšování zaměstnatelnosti, mobility a sociálního začlenění pracovníků a učících se, k modernizaci systémů vzdělávání a přípravy, k rozvoji pružných a individualizovaných cest v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, k provázání vzdělávání, přípravy a potřeb jednotlivců, k budování mostů mezi formálním, neformálním a informálním učením a k uznávání výsledků učení získaných v běžném životě a z profesních zkušeností.

(8) Transparentní principy zajišťování kvality, výměna informací a rozvoj partnerství mezi institucemi odpovědnými za kvalifikace, poskytovateli odborného vzdělání a přípravy a dalšími relevantními subjekty by měly přispět k nastolení vzájemné důvěry a měly by podporovat implementaci tohoto rozhodnutí.

(9) Toto doporučení by mělo usnadnit kompatibilitu a srovnatelnost mezi systémy kreditů používanými v OVP a evropským systémem pro přenos a akumulaci kreditů (ECTS), který se používá v oblasti vysokoškolského vzdělávání, a tudíž by mělo přispět k vyšší propustnosti mezi úrovněmi vzdělávání a přípravy, v souladu s národními právními předpisy a praxí.

(10) V souladu se závěry Rady o společných evropských principech pro identifikaci a validaci neformálního a informálního učení ze dne 28. května 2004 by měla být podporována validace neformálních a informálních výsledků učení.

(11) Toto doporučení doplňuje doporučení Evropského parlamentu a Rady č. […] ze dne […] o zavedení evropského rámce kvalifikací pro celoživotní učení (dále jen „EQF") , které členské státy nabádá, aby podporovaly úzké vazby mezi EQF a existujícími či budoucími evropskými systémy pro přenos a shromažďování kreditů v oblasti vysokoškolského vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy. Zatímco hlavním cílem EQF je zvýšit transparentnost, srovnatelnost a převoditelnost získaných kvalifikací, systém ECVET usnadní přenos, uznávání a shromažďování výsledků učení jednotlivců na jejich cestě k získání kvalifikace.

(12) Toto doporučení zohledňuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES ze dne 15. prosince 2004 o jednotném rámci Společenství pro transparentnost kvalifikací a kompetencí (Europass) a doporučení Evropského

parlamentu a Rady 2006/961/ES ze dne 18. prosince 2006 o mezinárodní mobilitě uvnitř Společenství pro účely vzdělávání a přípravy: Evropská charta kvality pro mobilitu .

(13) Toto doporučení by se nemělo dotknout směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací , která ukládá určitá práva a povinnosti jak příslušnému národnímu orgánu, tak migrující osobě. Používání systému ECVET by nemělo mít vliv na přístup na trh práce, na němž jsou profesní kvalifikace uznávány v souladu se směrnicí 2005/36/ES.

(14) Jelikož cíle tohoto doporučení, konkrétně usnadnění spolupráce a zlepšení komunikace a transparentnosti s cílem podpořit mobilitu a celoživotní učení, nelze uspokojivě dosáhnout na úrovni členských států, a lze ho tudíž z důvodu jeho rozsahu lépe dosáhnout na úrovni Společenství, je toto doporučení v souladu s principem subsidiarity uvedeným v článku 5 Smlouvy. V souladu s principem proporcionality uvedeným v tomtéž článku nepřesahuje toto doporučení míru toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů, jelikož nenahrazuje ani nedefinuje systémy kvalifikací a/nebo kvalifikace samotné a/nebo národní systémy kreditů, nepopisuje specifické výsledky učení nebo kompetence jednotlivce a jeho cílem není ani dosáhnout či požadovat fragmentaci nebo harmonizaci systémů kvalifikací,

DOPORUČUJÍ ČLENSKÝM STÁTŮM, ABY:

1. podporovaly evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (dále jen „systém ECVET"), jak je stanoven v přílohách 1 a 2, s cílem usnadnit mezinárodní mobilitu v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a celoživotní učení bez hranic;

2. od roku 2012 v souladu s národními právními předpisy a praxí používaly systém ECVET, zejména prostřednictvím opatření k jeho postupnému uplatnění na kvalifikace z oblasti odborného vzdělávání a přípravy, pro účely přenosu, uznávání a shromažďování výsledků učení jednotlivců dosažených v rámci formálního, neformálního a informálního kontextu;

3. podporovaly rozvoj národních a evropských partnerství a sítí, na nichž se podílejí příslušné instituce a orgány, sociální partneři, odvětví a poskytovatelé odborného vzdělání a přípravy a které se zaměřují na experimentální zkoušení, implementaci a podporu systému ECVET;

4. zajistily, že zúčastněné subjekty a jednotlivci v oblasti odborného vzdělávání a přípravy budou mít přístup k informacím a poradenství pro používání systému ECVET. Kromě toho by měly zajistit, že příslušné orgány budou uplatnění systému ECVET na kvalifikace dostatečně propagovat a že související dokumenty rámce „Europass" vydané příslušnými orgány budou obsahovat jasné příslušné informace;

5. při používání systému ECVET uplatňovaly principy zajišťování kvality, zejména při hodnocení, validaci a uznávání výsledků učení;

6. zajistily, že budou na vhodných úrovních v souladu s právními předpisy, strukturami a požadavky jednotlivých členských států zavedeny funkční mechanismy pro koordinaci a sledování, aby se zaručila kvalita, transparentnost a soudržnost iniciativ přijatých za účelem implementace systému ECVET.

SCHVALUJÍ ZÁMĚR KOMISE:

1. podporovat členské státy při plnění úkolů popsaných v bodech 1 až 6 a při uplatňování

principů a technických specifikací systému ECVET, jak jsou stanoveny v příloze 2, zejména usnadňováním testování, kooperace, vzájemného učení se, propagace a spouštění informačních a konzultačních procesů prostřednictvím evropské sítě ECVET;

2. ve spolupráci s národními a evropskými odborníky a uživateli vyvinout průvodce a nástroje pro uživatele, rozvíjet odborné znalosti na podporu slučitelnosti systému ECVET a evropského systému pro převod a akumulaci kreditů (ECTS), který se používá v oblasti vysokoškolského vzdělávání, a pravidelně poskytovat informace o vývoji systému ECVET;

3. do jednoho roku po přijetí tohoto doporučení zřídit skupinu uživatelů systému ECVET, v níž budou zastoupeny příslušné zúčastněné subjekty a kompetentní národní instituce z oblasti odborného vzdělávání a přípravy a která se bude podílet na evropské síti ECVET, jejímž úkolem bude přispívat k aktualizaci průvodce pro uživatele a ke kvalitě a celkové soudržnosti spolupráce při implementaci systému ECVET;

4. monitorovat a rozvíjet přijatá opatření, zejména aktualizovat materiály s pokyny, a po posouzení a vyhodnocení těchto opatření prováděných ve spolupráci s členskými státy podat Evropskému parlamentu a Radě po čtyřech letech od přijetí tohoto doporučení zprávu o získaných zkušenostech a důsledcích pro budoucnost, včetně možného přezkumu a úpravy tohoto doporučení, bude-li třeba.

PŘÍLOHA 1

Pro účely doporučení platí tyto definice:

a) „kvalifikace“: formální výsledek procesu hodnocení a validace, který je získán poté, co příslušná instituce rozhodla, že dosažené výsledky učení jednotlivce odpovídají daným standardům;

b) „výsledky učení“: prohlášení o tom, co učící se umí, čemu rozumí a co je schopen vykonávat po dokončení procesu učení, vyjádřeno pomocí znalostí, dovedností a kompetencí;

c) „jednotka výsledků učení“ (jednotka): složka kvalifikace, která je tvořena uceleným souborem znalostí, dovedností a kompetencí, které lze ohodnotit a validovat;

d) „kredit za výsledky učení“ (kredit): výsledky učení jednotlivců, které byly ohodnoceny a které lze shromažďovat za účelem dosažení určité kvalifikace nebo převést do jiných vzdělávacích programů či kvalifikací;

e) „příslušná instituce“: instituce odpovědná za projektování a udělování kvalifikace nebo za uznávání jednotek nebo za jiné funkce spojené se systémem ECVET, např. přidělování bodů ECVET kvalifikacím a jednotkám, hodnocení, validaci a uznávání výsledků učení na základě pravidel a postupů zúčastněných zemí;

f) „hodnocení výsledků učení“: metody a postupy používané k zjištění, do jaké míry učící se skutečně dosáhl jednotlivých znalostí, dovedností a kompetencí;

g) „validace výsledků učení“: proces potvrzení, že určité ohodnocené výsledky učení, jichž učící se dosáhl, odpovídají specifickým výsledkům, které mohou být požadovány pro udělení určité jednotky nebo kvalifikace;

h) „uznávání výsledků učení“: proces úředního osvědčování dosažených výsledků učení udělováním jednotek nebo kvalifikací;

i) „body ECVET“: číselné vyjádření celkové váhy výsledků učení v rámci určité kvalifikace a relativní váhy jednotek ve vztahu ke kvalifikaci.

PŘÍLOHA 2
ECVET – Principy a technické specifikace

Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu má usnadnit uznávání výsledků učení za účelem získání kvalifikace v rámci mobility. Jeho uplatnění na určitou kvalifikaci vychází z následujících principů a technických specifikací.

1. Jednotky výsledků učení

Jednotka je složka kvalifikace tvořená částí znalostí, dovedností a kompetencí požadovaných pro určitou kvalifikaci. Kvalifikace v zásadě sestává z více jednotek a tvoří ji celý soubor jednotek. Učící se tak může získat kvalifikaci shromažďováním požadovaných jednotek, jejichž získání dosáhl v různých zemích a v různých kontextech (formálním, neformálním a informálním).

Jednotky, které tvoří kvalifikaci, by měly být:
- jasně a srozumitelně popsány pomocí odkazování na znalosti, dovednosti a kompetence, které obsahují;
- vytvořeny a uspořádány koherentně ve vztahu k celkové kvalifikaci;
- vytvořeny tak, aby bylo možné samostatně hodnotit a validovat výsledky učení, jež daná jednotka obsahuje.

Jednotka může být specifická pro jedinou kvalifikaci nebo může být společná více kvalifikacím. Očekávaných výsledků učení, které jednotku definují, může být dosaženo kdekoli a jakýmkoli způsobem. Jednotka tedy v zásadě nesmí být zaměňována za složku formálního programu výuky či poskytování odborné přípravy. Pravidla a postupy pro vymezování charakteristik jednotek výsledků učení a pro kombinování a shromažďování jednotek za účelem získání té které určité kvalifikace vymezí příslušná instituce v souladu s národními, regionálními a odvětvovými pravidly.

Specifikace jednotky by měla obsahovat:
- obecný název jednotky;
- obecný název kvalifikace, k níž se jednotka vztahuje;
- odkaz na zařazení kvalifikace podle úrovně EQF a případně NQF a na kreditové body ECVET spojené s danou kvalifikací;
- výsledky učení, které jednotka obsahuje;
- postupy a kritéria pro hodnocení těchto výsledků učení;
- body ECVET spojené s danou jednotkou;
- dobu platnosti jednotky, je-li to relevantní.

2. Přenos a shromažďování výsledků učení, partnerství v rámci systému ECVET

V rámci systému ECVET jsou jednotky výsledků učení, jichž bylo dosaženo v jednom prostředí, hodnoceny, a jsou-li ohodnoceny jako úspěšné, jsou převedeny do jiného prostředí. V tomto druhém prostředí jsou validovány a uznány příslušnou institucí jako součást požadavků na kvalifikaci, kterou se dotyčná osoba snaží získat. Jednotky výsledků učení mohou tedy být shromažďovány za účelem získání dané kvalifikace, v souladu s národními, odvětvovými či regionálními pravidly. Postupy a pokyny pro hodnocení, validaci, shromažďování a uznávání jednotek výsledků učení jsou projektovány příslušnými institucemi.

Převod kreditů založený na systému ECVET a uplatněný na výsledky učení, jichž bylo dosaženo ve formálních vzdělávacích kontextech, by měl být usnadněn vytvořením partnerství a sítí, do nichž jsou zapojeny příslušné instituce zmocněné k tomu, aby pro účely převodu a validace ve svém prostředí udělovaly kvalifikace nebo jednotky nebo kredit za dosažené výsledky učení.

Cílem navazování partnerství je:
- vytvořit obecný rámec pro spolupráci a vytváření sítí mezi partnery, stanovený v memorandech

o porozumění (MoU), jejichž prostřednictvím se vytvoří ovzduší vzájemné důvěry;
- usnadnit partnerům projektování specifických opatření pro převod kreditu jednotlivých studentů.
- Memorandum o porozumění by mělo potvrzovat, že partneři:
- uznávají navzájem své statusy příslušných institucí;
- uznávají navzájem kritéria a postupy zajišťování kvality, hodnocení, validace a uznávání za uspokojivé pro účely převodu kreditu;
- souhlasí s podmínkami fungování partnerství, např. s cíli, dobou trvání a opatřeními pro přezkum memoranda o porozumění;
- souhlasí se srovnatelností dotčených kvalifikací pro účely převodu kreditu za použití evropského rámce kvalifikací pro stanovení referenčních úrovní;
- označí další subjekty a příslušné instituce, které by se mohly na příslušném procesu podílet, a jejich funkce.

Aby bylo možné uplatnit systém ECVET na výsledky učení dosažené v neformálním a informálním učebním kontextu nebo mimo rámec memoranda o porozumění, měla by příslušná instituce, která je oprávněná udělovat kvalifikace nebo jednotky nebo kredit, stanovit postupy a mechanismy pro identifikaci, validaci a uznávání těchto výsledků učení udělením odpovídajících jednotek a s nimi spojených bodů ECVET.

3. Dohody o učení a osobní záznam

Za účelem převodu kreditů, jehož se účastní dva partneři a konkrétní mobilní učící se, je mezi dvěma příslušnými institucemi v rámci memoranda o porozumění a učícím se uzavírána dohoda o učení.

Tato dohoda by měla:
- rozlišovat mezi příslušnými „domácími" a „hostitelskými" institucemi ;
- upřesňovat konkrétní podmínky v období mobility, např. totožnost učícího se, dobu trvání období mobility, očekávané výsledky učení, jichž má být dosaženo, a s nimi spojené body ECVET.

Dohoda o učení by měla stanovit, že pokud učící se dosáhl očekávaných výsledků učení a tyto výsledky byly „hostitelskou" institucí kladně ohodnoceny, může je „domácí" instituce validovat a uznat jako součást požadavků na určitou kvalifikaci v souladu s pravidly a postupy stanovenými příslušnou institucí.

Převod mezi partnery se může týkat výsledků učení, jichž bylo dosaženo ve formálním nebo neformálním kontextu.

Převod kreditu za dosažené výsledky učení má tudíž tři stupně:
- „hostitelská" instituce ohodnotí dosažené výsledky učení a udělí učícímu se kredit. Dosažené výsledky učení a odpovídající body ECVET jsou zapsány do „osobního záznamu" studenta;
- „domácí" instituce validuje kredit jako vhodný záznam o výsledcích daného studenta;
- „domácí" instituce poté uzná výsledky učení, jichž bylo dosaženo. Toto uznání je předpokladem pro udělení jednotek a s nimi spojených bodů ECVET v souladu s pravidly „domácího" systému.

Validace a uznání příslušnou „domácí" institucí závisí na ohodnocení úspěšnosti výsledků učení příslušnou „hostitelskou" institucí v souladu s dojednanými postupy a kritérii zajišťování kvality.

4. Body ECVET

Body ECVET poskytují doplňující informace o kvalifikacích a jednotkách v číselné podobě. Nemají žádnou hodnotu nezávisle na získaných výsledcích učení, k nimž se vztahují, a odrážejí

získávání a shromažďování jednotek. Společný přístup k používání bodů ECVET má umožnit konvence, podle níž výsledkům učení, jichž má být podle očekávání dosaženo během jednoho roku formálního denního odborného vzdělávání a přípravy, bude přiděleno 60 bodů.

V rámci systému ECVET se body zpravidla přidělují ve dvou etapách: Nejprve jsou body ECVET přiděleny kvalifikaci jako celku, poté jejím jednotkám. Pro danou kvalifikaci je jedno formální prostředí použito jako referenční a na základě konvence je této kvalifikaci přidělen celkový počet bodů. Z tohoto celkového počtu jsou pak každé jednotce přiděleny body ECVET podle její relativní váhy v rámci kvalifikace.

U kvalifikací, kde chybí referenční vztah k formální učební cestě, lze body ECVET přidělit na základě odhadu v porovnání s jinou kvalifikací, u níž je formální referenční kontext k dispozici.

Srovnatelnost kvalifikací by měla příslušná instituce zjišťovat ve vztahu k rovnocennosti úrovně EQF a případně NQF, nebo podobnosti kompetencí či profesních polí či výsledků učení.

Relativní váha jednotky výsledků učení ve vztahu ke kvalifikaci by měla být stanovena podle následujících kritérií nebo jejich kombinace:

- relativní významnost výsledků učení, které jednotku tvoří, pro účast na trhu práce, pro postup na další kvalifikační úrovně nebo pro sociální začlenění;
- komplexnost, rozsah a množství výsledků učení v dané jednotce;
- úsilí, které musel učící se vynaložit, aby si osvojil znalosti, dovednosti a kompetence požadované pro danou jednotku.

Relativní váha jednotky společné více kvalifikacím, vyjádřená v bodech ECVET, se u těchto kvalifikací může lišit.

Přidělení bodů ECVET je zpravidla součástí projektování kvalifikací a jednotek. Je prováděno příslušnou institucí, která je zodpovědná za projektování a uchovávání dotyčné kvalifikace nebo jíž byly za tímto účelem uděleny specifické pravomoci. V zemích, kde již existuje národní systém bodů, příslušné instituce stanoví opatření pro přepočet národních kreditových bodů na body ECVET.

Úspěšné dosažení kvalifikace nebo jednotky je podnětem k udělení příslušných bodů ECVET, a to nezávisle na skutečné době potřebné k jejich dosažení.

Při převodu jednotek jsou obvykle převedeny také odpovídající body ECVET, aby mohly být zohledněny při uznávání převedených výsledků učení. Příslušná instituce se může sama rozhodnout, zda body ECVET, které mají být vzaty v úvahu, případně znovu zváží, pokud jsou pravidla a metody, jež byly za tímto účelem stanoveny, průhledné a v souladu s principy zajišťování kvality.

Kvalifikace získaná neformálním či informálním učením, pro niž lze nalézt referenční formální učební cestu, a odpovídající jednotky obsahují stejný počet bodů ECVET jako referenční kontext, jelikož bylo dosaženo stejných výsledků učení.

Výsledky studie ECVET reflector

Z technických důvodů není tento dodatečný informační zdroj přímou součástí studie. Pro zájemce je k dispozici na internetových stránkách NÚOV. Je to doplňující informační materiál, který může poskytnout poněkud názornější představu zvl. o technických (konstrukčních) prvcích ECVET, o předpokládaném poli jeho působnosti a o možnostech jeho využití v typologicky různě uzpůsobených systémech odborného vzdělávání a přípravy a systémech kvalifikací (typologie ECVET reflector).

Analýza potřebnosti ECVET

4.

4. ANALÝZA POTŘEBNOSTI ECVET A PŘIPRAVENOSTI OVP V ČR

Cílem této části studie je hledání odpovědí na některé otázky související s podstatou nového evropského nástroje ECVET a zejména s jeho vztahem k zavedenému systému odborného vzdělávání v České republice. Kapitola by měla významným způsobem přispět k naplňování cíle, který je v systémovém projektu Partnerství a kvalita popsán jako „identifikace a popsání možného pozitivního i negativního vlivu zavedení ECVET na odborné vzdělávání v České republice".

Textem kapitoly je možné procházet dvěma způsoby. Rychlejší cesta vede přímo do části 4.2, která obsahuje řešitelským týmem PaK-ECVET připravený návrh SWOT analýzy. Návrh je zpracován ve formě souhrnných heslovitých hodnocení silných a slabých stránek počátečního a dalšího (odborného) vzdělávání a celkového kontextu, v němž se uskutečňuje, a možných pozitivních i negativních vlivů zavedení ECVET. Návrh je strukturován způsobem obvyklým pro SWOT analýzy a graficky upraven tak, aby ho bylo možné doplňovat nebo komentovat.

Náročnější cesta vede přes část 4.1, která prezentuje většinové názory členů řešitelského týmu na některé širší souvislosti a vazby. Důvodem jejího zařazení není snaha ovlivnit názory čtenáře, ale dosáhnout toho, aby si uživatelé textu tyto souvislosti uvědomili.

4.1 DALŠÍ INFORMACE PRO EXTERNÍ ODBORNÍKY ZAPOJENÉ DO ZPRACOVÁVÁNÍ STUDIE K ECVET

Evropské materiály, které poskytují základní informace o ECVET (viz část 3 studie), obsahují tyto důležité informace:

1. Doporučení k ECVET – důvodová zpráva a přílohy k doporučení obsahují popis začlenění ECVET do lisabonské strategie a kodaňského procesu, důvody a záměry vyvíjení i očekávané přínosy zavedení tohoto nástroje i jeho technické uzpůsobení (konstrukci) a definice nejdůležitějších pojmů.

2. Výsledky studie ECVET reflector

- kapitoly 1–5 obsahují stejně jako Doporučení k ECVET popis začlenění ECVET do strategických materiálů, důvody a záměry vyvíjení i očekávané přínosy zavedení tohoto nástroje i jeho technické uzpůsobení (konstrukci),
- kapitola 6 popisuje typologii systémů OVP a kvalifikací z hledisek relevantních pro zavádění a využívání ECVET,
- kapitola 7 obsahuje závěry a doporučení pro země s příslušnými typy systémů.

Návrh ECVET není v těchto dokumentech dostatečně rozpracován, pokud jde o jeho začlenění do celku nástrojů chystaného evropského prostoru celoživotního učení (CŽU) a OVP v jeho rámci, tj. do celku tvořeného především Evropským rámcem kvalifikací (EQF) a popř. národními rámci kvalifikací (NQF jednotlivých zemí) na jedné straně a ECVET a popř. národními systémy kreditů pro OVP na druhé straně. K tomu viz níže část 4.1.1, týkající se nejasností v technické (konstrukční) problematice celku EQF (a NQFs) + ECVET.
Dále je nejasně popsáno nebo i neadekvátně pojato předkládané hodnocení návrhu zavedení ECVET z hledisek:

- očekávatelné proveditelnosti a přínosnosti jeho zavedení pro řešení problémů, jež by měl pomoci vyřešit,
- potřebnosti (tj. nutnosti či užitečnosti) a očekávatelných skutečných dopadů jeho zavedení do existujících systémů (mj. v ohledech uváděných jako problémy, jimž má odpomoci ECVET).

Problematika implementace ECVET i uvedeného celku nástrojů evropského prostoru CŽU je nahlížena jen z hlediska proveditelnosti (příhodnosti podmínek existujícího stavu systémů OVP a kvalifikací pro zavedení dotyčných nástrojů), nikoli již i z opačného hlediska (potřebnosti a přínosnosti jejich zavedení do existujícího stavu určitých systémů), jak by měla být pojímána SWOT analýza týkající se zavádění ECVET při hodnocení ex ante (tj. před zahájením jejich zavádění). K oběma těmto otázkám je třeba nyní podat bližší objasnění. K tomu viz níže část 4.1.2, týkající se hledisek a kritérií relevantních pro předběžné posuzování implementace nástrojů.

4.1.1 NEJASNOSTI V TECHNICKÉ PROBLEMATICE CELKU NÁSTROJŮ EVROPSKÉHO PROSTORU CŽU

Oba výše zmíněné základní evropské nástroje se společně týkají celých systémů kvalifikací a jim odpovídajících kompetencí (způsobilostí) pro výkon kvalifikované práce (a popř. i dalších kvalifikovaných činností). EQF a odpovídající nástroje úrovně národní (NQF) se však týkají v první řadě kvalitativního určení jednotlivých kvalifikací/kompetencí v systémovém měřítku (identity každé z nich a její příbuznosti, resp. odlišnosti vůči jiným), zatímco ECVET se týká spíš vnitřní struktury (jakékoli) určité kvalifikace a kvantitativního ocenění jejích vydělených částí (jednotek) podle kritérií jejich relativní významnosti v rámci dané kvalifikace a jejich náročnosti na osvojení.

Hlavní nejasnost celku tvořeného oběma nástroji lze vidět v tom, že v EQF (který má sloužit jako metasystémový „převodník“ mezi různými NQF) a samozřejmě ani v ECVET není nijak určeno, jak má být v systémovém měřítku celého pole dělby práce a kooperace (a přípravy pro ni) členěna jeho horizontální dimenze

(jednotlivých určitých odborností a/nebo sektorů hospodářské činnosti a jejich soustavy). EQF je rozčleněn vertikálně do 8 úrovní kvalifikací, které jsou v obecnosti (bez ohledu na oborově odlišnou náplň) popisně vymezeny v dimenzích znalostí, dovedností a kompetencí (knowledge, skills and competences, KSC) odpovídajících každé z úrovní.

Neobsahuje však (alespoň prozatím) žádné oborové ani sektorové klasifikační členění (třídník), a neumožňuje tak vzájemné srovnávání konkrétních (čili národních) oborů OVP ani kvalifikací v systémovém měřítku, ba dokonce ani pro určité analogické obory OVP či kvalifikace jednotlivě (obory OVP ani kvalifikací se, jak známo, v různých zemích nekryjí, ba nekryjí se ani povolání a dokonce ani jednotlivé kvalifikované činnosti). Není jasné, jak by za těchto okolností EQF měl plnit funkci metasystémového „převodníku" mezi různými NQF a jak by ECVET mohl fungovat jako systém na evropské úrovni (nutné by bylo srovnávání národních kvalifikací a navíc ještě i jejich částí vydělených jako jednotky ECVET v matici „každý s každým" mezi všemi zeměmi EU a EHP (EEA), které se zaváží evropské nástroje zavést, anebo by pak bylo třeba sjednotit v evropském měřítku obory OVP a kvalifikací i jejich vnitřní členění do jednotek ECVET) .

Zdá se tedy, že má-li EQF plnit svou „převodníkovou" funkci, bude muset být doplněn i o nějaké oborové členění a celý model „naplněn" (nějakými deskriptory oborů), tj. bude muset být vytvořena na evropské úrovni nějaká obdoba národních soustav oborů OVP a kvalifikací (pro všech 8 úrovní EQF). Jak bude tento problém řešen, je nejasné, ale zřejmé je, že bez „naplnění" EQF v obou dimenzích (úrovní i oborů) nemůže ani ECVET fungovat systémově (mohl by pak být užíván pouze případově při tvorbě dohod mezi jednotlivými poskytovali OVP o konkrétních mobilitách).

Vporovnání s touto základní nejasností jsou až druhořadé všechny další nejasnosti týkající se případné potřeby dalšího rozpracování ECVET a otázek, co z toho má být řešeno na evropské úrovni a co má být ponecháno na úrovni národní (jednotlivých členských států), ať už jde o otázky institucionální (národní a případné evropské instituce pro ECVET či EQF+ECVET a jejich sektorová/oborová struktura a zastoupení aktérů ze sféry přípravy a ze sféry práce atd.) nebo o otázky kvalifikací (přidělování počtů kreditů jednotkám samostatným a jednotkám tvořícím nedílnou součást vyšších skladebných celků, případně jednotkám, které navazují na vyšší skladebné celky jako prvky s doplňující, prohlubující, uchovávající, obnovující/aktualizující, rozšiřující, resp. specializující modifikací.

4.1.2 HLEDISKA A KRITÉRIA RELEVANTNÍ PRO PŘEDBĚŽNÉ POSUZOVÁNÍ IMPLEMENTACE NÁSTROJŮ

Jak bylo řečeno, implementace nástrojů evropského prostoru CŽU (ECVET i EQF a NQF jednotlivých zemí) by při hodnocení ex ante (před začátkem zavádění) měla být nahlížena

- nejen z hlediska proveditelnosti (příhodnosti podmínek existujícího stavu systémů OVP a kvalifikací pro zavedení dotyčných nástrojů),
- nýbrž i z opačného hlediska (potřebnosti a přínosnosti jejich zavedení do existujícího stavu určitých systémů).

Ve výše zmiňovaných evropských studiích (ECVET reflector a ECVET connexion) byla však analýza prováděna v zásadě jen z prvního hlediska a stejně je tomu i v procesech navazujících na lisabonskou strategii (vycházejí z politické zakázky a jsou rozpracováváním vizí a strategií do operačních programů).

Opačný pohled je ovšem stejně opodstatněný, ne-li opodstatněnější, totiž proto, že cílem není zavedení chystaných změn, nýbrž dosažitelně nejlepší stav a vývoj plnění funkcí, o něž jde (tj. zde funkcí CŽU vůči společnosti a jednotlivcům), a že by tak měl být hodnocen existující stav co do pozitiv a negativ v plnění těchto funkcí a zvažovány dosažitelné možnosti a použitelné způsoby odstranění či zmírnění negativ a popř. posílení pozitiv, a teprve do takovéto rozvahy by měla být začleňována chystaná intervence (tj. zde zavádění nástrojů evropského prostoru CŽU) a zvažovány a bilancovány nejprve pod zorným úhlem rizik a až pak pod zorným úhlem zisků její očekávatelné skutečné dopady (oproti dalšímu vývoji bez intervence či za předpokladu jiných v úvahu připadajících intervencí).

CŽU zde přitom v nějaké podobě tak jako tak je, a právě tak je zde i bez nově zaváděných nástrojů jak mobilita pracovníků i účastníků přípravy (stáže a pobyty v zahraničí, střídavé učení se v podnicích a vzdělávacích institucích atd.), tak uznávání kvalifikací (mezi zeměmi EU i mezi nimi a třetími zeměmi) a/nebo faktické uznávání výsledků učení zaměstnavateli včetně samozaměstnavatelů (na základě osvědčování potřebné způsobilosti přímo v praxi a při přechodu do jiných míst na základě referencí předchozích zaměstnavatelů či ukázek práce atd.). A na druhé straně snahy o dosažení strategických cílů, s nimiž je v lisabonské strategii evropský koncept a chystaný evropský prostor CŽU spojován, se buď chronicky nedaří a není důvod se domnívat, že nově zaváděné nástroje na tom něco změní (např. snahy o větší

transparentnost kvalifikací a/nebo způsobilostí v mezinárodním měřítku), nebo s nově zaváděnými nástroji nemají žádnou užší souvislost (např. snahy o zvyšování zaměstnatelnosti osob, zvl. nezaměstnaných a ohrožených nezaměstnaností, či snahy o pracovní i širší společenské (znovu)začleňování osob zdravotně či sociálně různě znevýhodněných atd.).

Evropský koncept CŽU i nástroje zaváděného evropského prostoru CŽU je tedy v zásadě třeba hodnotit „přírůstkově" (evropské materiály hovoří o „přidané hodnotě") a vzít přitom v úvahu, že zaváděné nástroje nejsou cíli ani prostředky CŽU samého, nýbrž jeho právní a správní kontroly .

V této souvislosti je pak třeba hodnotit existující stav systémů OVP a kvalifikací podle míry faktického plnění funkcí, jež mají vůči společnosti i jednotlivcům plnit, a zaváděné inovace posuzovat co do očekávatelných skutečných dopadů příslušné intervence do existujícího stavu a jeho očekávatelného dalšího vývoje, a nikoli co do očekávatelné míry naplnění sledovaných záměrů (ty naopak by měly být podrobeny kritickému posouzení jak z hlediska realističnosti, tak z hlediska potřebnosti a přínosnosti pro zlepšení existujícího stavu).

S realističností mají co dělat jak výše (sub 4.1.1) probírané technické (konstrukční) nejasnosti a odtud plynoucí pochybnosti o proveditelnosti či přínosnosti implementace nástrojů v souladu s očekávanými technickými aspekty (zvýšení transparentnosti kvalifikací), tak zde zmiňovaná problematičnost spojování zaváděného evropského prostoru CŽU v jeho dané podobě s cíli lisabonské strategie (zvl. zvýšení konkurenceschopnosti a zmírnění sociálního vylučování a tím zvýšení koheze), s nimiž má CŽU co dělat nikoli prvotně přes vytyčování kvalifikací jako pobídek, nýbrž přes faktický osobnostní rozvoj a získávání pro život potřebných způsobilostí (tedy přes reálný proces učení a v takových osobnostně i situačně určujících podmínkách, jaké v daných případech skutečně jsou).

A potřebnost a přínosnost zaváděných nástrojů pro zlepšení existujícího stavu systémů OVP a kvalifikací je třeba dávat do souvislosti s tím, že kvalifikace (ve smyslu certifikátů) jsou, jak řečeno, nástroji pobídkového usměrňování učení a právní a správní kontroly jeho výstupů a vstupů jich i jejich nositelů na trh práce či šířeji do sféry přímého výkonu kvalifikovaných činností v praxi. Jsou tedy nástroji vnější regulace (učení, jeho výstupů i jejich uplatňování) a podle toho by s nimi mělo být zacházeno opatrně jak vzhledem k riziku tvoření nadbytečných bariér

ve sféře práce (kvalifikacemi z kontrolního hlediska nikoli opravdu potřebnými či příliš dílčími), tak vzhledem k riziku přeceňování pobídkového systému (jehož cíle i pobídky musí být explicitní) a podceňování komplexnějších skutečných motivačních faktorů jak ve sféře uplatnění, tak ve sféře získávání potřebných způsobilostí pro ně (které nelze redukovat jen na explicitně formulované cíle a pobídky k jejich dosahování ani ve vztahu k vnější společenské situaci jako prostředí uplatnění i nabývání zkušeností učením ani ve vztahu k individuálnímu rozvoji v celoživotním měřítku a v celé šíři životních aktivit).

Existující stav každého určitého systému OVP i kvalifikací proto také nelze hodnotit jakýmsi jednoduchým souborem kritérií úspěšnosti, nýbrž každý z těchto systémů se nějak osvědčuje a dokladem druhu a míry jeho osvědčování se je charakteristický stav rozvoje dané společnosti jako celku i způsobilostí jejích příslušníků podle jejich věku, rolí a situací, v nichž způsobilost osvědčují (v tom smyslu jsou všechny společnosti dané doby a kultur v zásadě obdobné, jak konečně dokládá možnost pohybu lidí i myšlenek a zboží mezi nimi).

S typologickou růzností uzpůsobení systémů vzdělávání a přípravy přitom koresponduje typologická různost jejich kvalifikací (ve smyslu certifikátů), aniž přitom lze říci, že to a to uzpůsobení či ten a ten jeho typ je celkově lepší než jiný, a aniž lze či je třeba danost určitého uzpůsobení nějak jednoduše a k určitému jinému obrazu změnit.

To je také vlastní důvod toho, že implementace nástrojů evropského prostoru CŽU v národních podmínkách je ponechána na národní úrovni a na úrovni evropské jsou řešeny – jen v rovině hodnotových a technických principů – otázky společné. V tom smyslu je také třeba chápat výše (sub 4.1.1, pozn. pod čarou 3) zmíněný právní základ doporučení k ECVET s uplatněním principů subsidiarity a proporcionality.

Nakolik zavedení ECVET skutečně umožní zachování existujících národních systémů OVP a kvalifikací a nakolik je vůči jejich typologické odlišnosti neutrální, jak evropské materiály zdůrazňují, je sice otázka, nicméně SWOT analýza by měla vycházet z hodnocení silných a slabých stránek existujícího stavu počátečního vzdělávání (a OVP v jeho rámci) a posuzovat příležitosti a hrozby jako zavedením ECVET poskytované příležitosti k odstranění či zmírnění slabin a hrozby silným stránkám existujícího stavu.

Jiný a nikoli zcela adekvátní je tendenční pohled vyzvedávající očekávaná pozitiva cílového stavu jako příležitosti poskytované zavedením ECVET a negativa setrvání u výchozího stavu (pokud ten by pro jeho zavedení byl nepříhodný) jako hrozby spojené s nezavedením ECVET. Je třeba na závěr poznamenat, že právě tímto reklamním způsobem argumentace se poněkud vyznačuje materiál Výsledky studie ECVET reflector (zvláště ve své typologii systémů OVP a kvalifikací).

4.2 NÁVRH SWOT ANALÝZY

Návrh SWOT analýzy byl zpracován v týmu ECVET-PaK.

V této fázi vývoje studie je předkládán externím odborníkům, kteří mohou s návrhem pracovat dvěma základními způsoby:

- a) mohou komentovat, zejména souhlasit či nesouhlasit s jednotlivými položkami návrhu SWOT analýzy,
- b) mohou doplnit další položky a podpořit jejich zařazení svými argumenty a komentářem.

Oba navržené způsoby práce podporuje uspořádání návrhu, zejména jednoznačné očíslování všech součástí. Při komentování je žádoucí používat zavedeného označení, nově navrhované položky je možné dopisovat přímo do formuláře. Např.: připomínka, kterou externí odborník označí b2, se vztahuje k druhé položce v souboru „b) Slabé stránky".

a) Silné stránky

- 1. dobrý společenský status počátečního odborného vzdělávání
- 2. založení počátečního vzdělávání na komplexních a celostně pojatých vzdělávacích programech, obsahujících všeobecné vzdělávání, rozvoj klíčových kompetencí a odborné vzdělávání
- 3. důraz, který je v odborném vzdělávání kladen na výsledky vzdělávání/učení
- 4. většina obyvatel dosahuje alespoň středního vzdělání,
- 5. dobrá úroveň zapojení škol do (mezinárodních) projektů mobilit
- 6. rozvoj Národní soustavy kvalifikací a celkově vstřícný přístup relevantních aktérů k Evropskému rámci kvalifikací
- 7. zapojení sociálních partnerů do formulace požadavků, které se odrážejí ve vzdělávacích programech

Další navrhované položky

- 8. ...
- 9. ...
- 10. ...

b) Slabé stránky

- 1. slabé zapojení nezaměstnaných do rekvalifikací vedoucí k prohlubování jejich dlouhodobé nezaměstnanosti a k hrozbě sociálního vylučování
- 2. nedostatečné jazykové vybavení žáků i dospělých pracujících, kteří vstupují do vzdělávacích akcí
- 3. nízká účast dospělých na všech formách dalšího vzdělávání,
- 4. malá tradice a rozsah mobility pracujících
- 5. problém se zajišťováním praxe v reálném pracovním prostředí v průběhu počátečního odborného vzdělávání identifikovaný v některých odvětvích

Další navrhované položky

- 6. ...
- 7. ...
- 8. ...

c) Příležitosti

- 1. vytvoření otevřeného prostoru pro celoživotní učení: Národní soustava povolání - Národní soustava kvalifikací - uznávání neformálního vzdělávání a informálního učení podle zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání - modulový a kreditní systém ve vazbě na ECVET
- 2. kurikulární reforma umožňující rozvoj klíčových kompetencí a prohlubování motivace k celoživotnímu učení
- 3. rozvoj distančního vzdělávání zapojující do vzdělávání další cílové skupiny, zejména ekonomicky aktivní dospělé
- 4. možnost využít ECVET k posílení programů zahraničních mobilit
- 5. možnost využít rostoucího zájmu zaměstnavatelů o poskytování praxe v reálném pracovním prostředí
- 6. možnost zapojit tvůrce Národní soustavy kvalifikací do procesů souvisejících s implementací evropského nástroje ECVET
- 7. možnost podpořit mobilitu pracovní síly, zejména mladších pracovníků
- 8. možnost podpořit získávání praktických dovedností v reálném prostředí

Další navrhované položky

- 9. ...
- 10. ...
- 11. ...

d) Rizika (hrozby)

- 1. prakticky nulové zkušenosti se systematicky pojatým přenosem kreditů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy
- 2. malá připravenost školské i mimoškolské sféry na možnost formalizovaného/systémového přenosu kreditů
- 3. málo přesvědčivé důkazy o fungování přenosu kreditů na vyšších vzdělávacích úrovních (ECTS)
- 4. atomizace programů odborného vzdělávání vedoucí k vynucenému přechodu programů počátečního vzdělávání do modulárního uspořádání
- 5. další příspěvek k celkovému nežádoucímu růstu regulace v systému vzdělávání
- 6. rozpornost a malá kompatibilita přístupu sledujícího cestu rozvoje národních rámců kvalifikací (v ČR NSK) a ECVET
- 7. vysoká míra neujasněnosti a nepropracovanosti konceptu ECVET na úrovni Evropské komise
- 8. hrozba devalvace hodnoty vzdělání
- 9. hrozba znehodnocování „českých kvalifikací" v rámci Evropy

Další navrhované položky

- 10. ...
- 11. ...
- 12. ...

Návrh akcí podporujících implementaci ECVET

5.

5. NÁVRH AKCÍ PODPORUJÍCÍCH IMPLEMENTACI ECVET

Tato část studie obsahuje návrh dvanácti možných akcí, které jsou specifikovány jednotně strukturovaným popisem. V textu je přitom uveden pouze takový návrh, který byl schválen/přijat v rámci týmu ECVET-PaK.

Návrhy možných akcí jsou předloženy externím odborníkům, kteří s nimi mohou pracovat třemi základními způsoby:

- ohodnotit každou z jednotlivých položek návrhu určitým počtem bodů z intervalu 1-10, přičemž hodnota 1 vyjadřuje maximální míru doporučení respondenta směřující k realizaci dané položky návrhu a naopak hodnota 10 doporučení respondenta danou položku návrhu spíše nerealizovat,
- komentovat navržené položky,
- doplnit další položky (podpořené jejich komentováním, zdůvodňováním…).

Návrhy je možné rozdělit na několik skupin podle oblastí, do nichž směřují:

- 1, 2, 3 Návrhy vztahující se k principům a naznačující možné platformy přístupu k celé problematice, které podstatně ovlivní další vývoj zavádění ECVET v ČR
- S ohledem na pozici těchto návrhů je za druhým z nich zařazena příloha volně rozvíjející navrhované akce 1 a 2.
- 4, 5, 6 Návrhy zaměřené na organizační aspekty a systémovou podporu souvisejících aktivit
- 7,8 Návrhy zajišťující kontextovou systémovou podporu zavádění ECVET
- 9,10 Návrhy zaměřené na organizační aspekty a širší organizační podporu
- 11,12 Návrhy podpůrných opatření s dopadem do mezinárodního prostředí

2 Pro zajištění přehlednosti textu je každá položka s návrhem akce uvedena v tabulce na samostatné straně nebo dvoustraně.

Externí odborník je v textu návrhů jednotně nazýván respondentem. V tabulkách jsou odlišeny části, které vyplní respondent. I nově navrhované položky je možné dopisovat přímo do formuláře.

Kód a název akce	1 Přiřazování kreditních bodů dílčím kvalifikacím v NSK
Cíl	Nalézt, popsat a vyzkoušet jednoduchý mechanismus využívající Národní soustavy kvalifikací a její infrastruktury
Popis	Přiřazování kreditních bodů pro dosud zpracované dílčí kvalifikace v NSK bude založeno na tomto mechanismu: Pokud umožňují dílčí kvalifikace složení kvalifikace úplné, je úplné kvalifikaci (pro ISCED 3C) přiřazen celkový počet kreditních bodů vycházející z toho, že jednomu roku denního studia má podle směrnice ECVET odpovídat 60 kreditních bodů, tedy kupř. 180 kreditních bodů u úplné kvalifikace odpovídá 3letému učebnímu oboru. Kreditní hodnoty přiřazované jednotlivým dílčím kvalifikacím navrhne garant NÚOV a návrh předloží prostřednictvím tajemníka sektorové radě. Pokud dílčí kvalifikace složení kvalifikace úplné neumožňují, navrhne garant NÚOV počet kreditních bodů podle odhadované délky, jakou by měl program denního studia potřebný k jejich zvládnutí. Návrh předloží prostřednictvím tajemníka sektorové radě.
Poznámky	Návrh vychází z předpokladu, že není nějaký zásadní technický problém dodat ke každé dílčí kvalifikaci počet kreditních bodů přidělených jí podle notional workload (plus relativní váhy u těch, které patří do úplné kvalifikace). A na druhé straně problém relativní váhy (jádrovosti, resp. okrajovosti) různých dílčích kvalifikací tvořících určitou úplnou kvalifikaci existuje nezávisle na tom, zda k vyjádření jejich relativní váhy bude či nebude užito kreditních bodů (a je tak koncepčním problémem EQF/NQF (NSK) i bez ohledu na ECVET)
Hodnocení respondenta	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10.
	Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce.
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Kód a název akce	2 Přiřazování kreditních bodů kombinacím znalostí, dovedností a kompetencí v NSK
Cíl	Navrhnout a vyzkoušet sofistikovaný způsob využívání datové základny Národní soustavy kvalifikací
Popis	Přiřazování kreditních bodů pro dosud zpracované dílčí kvalifikace v NSK bude založeno na tom, že speciálně vytvořený počítačový program pro jakoukoliv zadanou kombinaci znalostí, dovedností a kompetencí: nalezne v NSK takovou dílčí kvalifikaci, která danou kombinaci znalostí, dovedností a kompetencí obsahuje, nalezenou dílčí kvalifikaci (pokud bude hledání podle předchozí položky úspěšné) identifikuje, zobrazí a umožní tak hodnocení míry shody a rozhodnutí o počtu přiřazených kreditních bodů. Vlastní přiřazení kreditních bodů bude zásadně vycházet z principů popsaných v návrhu akce 1.
Poznámky	Pokud by kredity byly chápány jako jednotky mající kvalitativní povahu, tzn. jako jedinečné nezaměnitelné prvky, jejichž kombinací vznikne konkrétní kvalifikační potenciál, získá se dynamický stavebnicový systém, jehož využití v každé kvalifikační soustavě bude významné Národní soustava kvalifikací je takovým systémem vybavena. Jde o kompetenční model, který je aplikován nejen v NSK, ale i ve vznikající Národní soustavě povolání a byl již aplikován v Integrovaném systému typových pozic. Každá kompetence zde má svou činnostní a předmětnou (znalostní) složku. Proto jsou kompetence kategorizovány jak podle charakteru činnosti, tak podle odbornosti. Znamená to, že kompetence v sobě zahrnuje jak dimenzi „předmětu" práce, tedy odbornou disciplinu, tak dimenzi činnosti. Z tohoto hlediska jsou kompetence kódovány a zařazovány do klasifikace. „Činnostní" dimenze je považována za primární, a proto klasifikace kompetencí vychází z dvouúrovňového číselníku druhů pracovních činností, který byl zpracován na základě dlouhodobého zkoumání a zobecňování pracovních činností. Na ně navazují kategorie „předmětné", tedy „znalostní", zohledňující jednotlivé odbornosti. K tomuto účelu slouží pomocná klasifikace odborných disciplín. Průnikem obou dimenzí tak vzniká soustava určitých jasně definovaných „zásuvek", do nichž jsou kompetence zařazovány a dále se odlišují číselným označením. Tento přístup umožňuje, že osvědčení o každé dílčí kvalifikaci v NSK bude současně obsahovat informaci o tom, jakými kompetencemi jeho držitel disponuje, a pokud bude usilovat o jiné kvalifikace, v jejichž standardech je některá z těchto kompetencí již obsažena, mělo by to znamenat (zřejmě po určité legislativní úpravě), že mu bude již uznána. Skutečnost, že každá kompetence je jednoznačně klasifikačně zařazena, současně přispěje k tomu, že zájemce o další profesní rozvoj bude moci snadněji identifikovat své již osvojené kompetence i kompetence s nimi obsahově příbuzné směřující k určitým dílčím kvalifikacím a lépe odhadovat své kariérové možnosti i potřebu a náročnost dalšího celoživotního učení.
Hodnocení respondenta	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10. Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce.
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Kód a název akce	**3** Aplikace ECVET pouze v takovém rozsahu, který umožní využívat postupný vývoj nástroje v Evropě
Cíl	Nalézt způsob, který umožní aplikovat ECVET v takovém minimálním rozsahu, který zajistí, aby se Česká republika nedostala v této oblasti do izolace.
Popis	Základem (v podstatě pasivního) přístupu bude sledování vývoje v Evropě a vyhledávání a postupné využívání přístupů těch evropských zemí, které nevytvářejí národní rámce kvalifikací a využívají ECVET.
Poznámky	I tento přístup je legitimní. V ČR se intenzivně rozvíjí Národní soustava kvalifikací a všeobecně jsou akcentovány přístupy zaměřené na výsledky učení. ECVET tak může být kvalifikován jako nástroj nadbytečný.
Hodnocení respondenta .	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10. Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Kód a název akce	**4** Stanovení instituce, která převezme odpovědnost za obsahovou a organizační podporu implementace ECVET v České republice
Cíl	Zajistit účinnou koncepční, obsahovou a organizační podporu zavádění ECVET na celostátní úrovni.
Popis	V průběhu postupné implementace ECVET je nutné počítat s potřebou řešení situací, které budou vyžadovat konzultaci či rozhodnutí ze strany předem určené a připravené kompetentní organizace. Platí to jak ve vztahu k problémům vznikajícím v českém prostředí, tak ve vztahu k problémům vznikajícím v prostředí mezinárodním. Pověření NÚOV je možným řešením zejména proto, že NÚOV: pracoval se všemi postupně vznikajícími návrhy ECVET, má zákonem stanovené kompetence k NSK, má kompetence k počátečnímu i dalšímu vzdělávání v České republice a tím jasnou vazbu na ECVET, je zapojen do mezinárodních aktivit, zejména v souvislosti s EQF, je organizace přímo řízená MŠMT a tím je dána možnost uplatnění řídícího vlivu MŠMT a dalších ministerstev v podobném smyslu, v jakém funguje ve vztahu k Národní soustavě kvalifikací.
Poznámky	Návrh směřuje k další podobě využívání základu vytvořeného v NÚOV v souvislosti s rozvojem a implementací Národní soustavy kvalifikací.
Hodnocení respondenta	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10. Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce.
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Kód a název akce	**5** Příprava podpůrného projektu v programovém rámci „ESF-technická pomoc"
Cíl	Zajistit rozvoj informační a technické základny potřebné pro podporu implementace ECVET v České republice.
Popis	V souvislosti s přípravou na účinné zavádění ECVET i s vlastním zaváděním a využíváním tohoto evropského nástroje bude nutné vyvinout některé podpůrné prostředky, které usnadní a podpoří efektivní zavádění ECVET, např. pokud bude podpořena akce 2, vyvolá to potřebu vývoje počítačového programu pro stanovení shody znalostí, dovedností a kompetencí charakterizujících jednotku ECVET se znalostmi, dovednostmi a kompetencemi charakterizujícími schválenou dílčí kvalifikaci. Zpracování a předložení projektu bude předcházet cílené a systematické identifikování a popisování technických a organizačních problémů, jejichž řešení by bylo žádoucí a možné zajistit s podporou ESF.
Poznámky	Projekt bude připraven a zpracován na základě prvotních zkušeností se zaváděním systému – součástí průběžně implementovaných aktivit bude sběr námětů pro zlepšování podpůrné základny formou technické pomoci. Alternativou zpracování relativně úzce zaměřeného projektu v programovém rámci „ESF-technická pomoc" je zpracování širšího, komplexněji pojatého projektu.
Hodnocení respondenta	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10. Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce.
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Kód a název akce	**6** Manuál pro zájemce o ověřování ECVET
Cíl	Zajistit účinnou podporu potenciálních partnerů vstupujících do projektů ověřujících funkci mechanismů ECVET.
Popis	V průběhu postupné implementace ECVET je nutné počítat s potřebou podpořit Zpracovávání konkrétních projektů pilotního ověřování tím, že zájemci získají potřebné informace formou dostupného českého „manuálu uživatele ECVET".
Poznámky	Základní verzí textu manuálu bude/může být návrh vytvořený v rámci systémového projektu PaK. Postupně vytvářené další verze budou zohledňovat vývoj na evropské úrovni monitorovaný jak prostřednictvím sledování oficiálních zdrojů, tak prostřednictvím spolupráce s firmou GHK v Bruselu, která vyvíjí „evropský manuál" z pověření Evropské komise.
Hodnocení respondenta	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10.
	Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce.
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Kód a název akce	7 Využívání provedené SWOT analýzy
Cíl	Využívat a v případě potřeby dále doplňovat provedenou SWOT analýzu.
Popis	Cílem rámcové analýzy bylo posouzení možného vlivu ECVET na odborné vzdělávání v České republice. Analýza vycházela – mimo jiné – ze soustředěných a uspořádaných informací obsažených v materiálech vytvořených v souvislosti s přípravou systému k aplikaci v Evropě. Vlastní analýza se zaměřila nejen na identifikaci a popsání možného pozitivního i negativního vlivu zavedení ECVET na odborné vzdělávání, ale též na hledání, navrhování a popisování možného postupu implementace ECVET v ČR.
Poznámky	Navržená akce využívá a potenciálně doplňuje výsledky dosažené řešením systémového projektu Partnerství a kvalita.
Hodnocení respondenta	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10. Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce.
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Kód a název akce	8 Specifické zaměření mezinárodních mobilit
Cíl	Navrhnout, projednat a na pilotním vzorku implementovat mezinárodní mobility specificky zaměřené tak, aby jejich účastníci získávali kreditní body ECVET.
Popis	V souladu s evropskými aktivitami nebo samostatně připravit návrh na zaměření (priorita vybraná pro projekty v České republice) vybrané skupiny mobilitních projektů tak, aby tyto projekty mohly ve vybraných partnerstvích pilotně testovat možnosti reálného přenosu kreditních bodů ve smyslu ECVET. Zajistit provádění v asistovaném režimu (minimálně metodická podpora ze strany NÚOV) a zejména dbát na vyhodnocování výsledků, kterých bylo v těchto mobilitních projektech dosaženo. Součástí realizace akce bude zprostředkovávání jejích výsledků dalším potenciálním aktérům formou příkladů dobré praxe.
Poznámky	Pokud bude tento systémový krok realizován, pak navržená akce využívá a potenciálně doplňuje výsledky dosažené řešením projektu Partnerství a kvalita.
Hodnocení respondenta	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10. Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce.
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Kód a název akce	9 Tvorba sítě zájemců o testování ECVET
Cíl	Vytvořit základ sítě potenciálních partnerů pro testování procesů ECVET a zpřístupnit jej dalším zájemcům.
Popis	Akce je zaměřena na zavedení a přípravu k rozšiřování „celostátní databáze" škol a dalších subjektů, které mají zájem pilotně vyzkoušet přenos kreditů ve smyslu ECVET. Informace o obsahu a o této skupině zájemců budou zprostředkovány i evropskému zahraničí.
Poznámky	Síť zájemců bude vytvářena postupně. K jejímu vytvoření a rozšiřování bude využito databáze škol a jejich partnerů vytvořené v rámci systémového projektu Partnerství a kvalita.
Hodnocení respondenta	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10. Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce.
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Kód a název akce	10 Tvorba a využívání sítě vzdělávacích subjektů schopných hodnotit jednotky kvalifikace
Cíl	Zapojit do testování procesů ECVET subjekty, zejména školy, které mají zkušenosti s hodnocením (dílčích) kvalifikací.
Popis	Akce zahrnuje přípravu návrhu na doplnění aktivit v sítích vytvořených v rámci systémového projektu MŠMT UNIV o pilotní testování a podporu partnerství (tuzemských i zahraničních), v nichž bude možné vyzkoušet mechanismy reálného přenosu kreditních bodů ve smyslu ECVET. Přitom dojde k přímému využívání zkušeností škol a dalších subjektů získaných v oblasti uznávání výsledků dalšího vzdělávání/učení.
Poznámky	Aktivity tohoto druhu by mohly vhodně doplnit aktivity škol a dalších subjektů v sítích vytvořených v rámci systémového projektu UNIV.
Hodnocení respondenta	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10. Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce.
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Kód a název akce	11 Tvorba a rozšiřování informační základny
Cíl	Podpořit mezinárodní výměnu informací a vytváření prostředí vzájemné důvěry.
Popis	Vzájemnou důvěru, která je jednou z podmínek úspěšného zavádění ECVET, mohou účinně podporovat překlady materiálů týkajících se odborného vzdělávání a soustavy kvalifikací (s informační hodnotou pro mezinárodní prostředí). V rámci standardní činnosti NÚOV i při práci v projektech (např. systémové projekty, projekt oborových skupin) je nutné soustavně doplňovat a nově připravovat materiály pro podporu mezinárodní výměny informací, např. anglické překlady ukázek prvků vytvářeného systému (rámcové vzdělávací programy, kvalifikační standardy, hodnoticí standardy, možnosti zapojení sociálních partnerů). Významným způsobem by k tvorbě širší informační základny měla přispět realizace projektu Partnerství a kvalita.
Poznámky	Při vhodném uspořádání se může naplnit vzájemnost propojení projektů a podpora této akce přispěje k udržování a rozvíjení výsledků systémového projektu PaK.
Hodnocení respondenta	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10. Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce.
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Kód a název akce	12 Dopracovávání konceptu ECVET na evropské úrovni
Cíl	Přispět – z pozice členského státu EU – k dopracování ECVET a k vytváření vazeb s Evropským rámcem kvalifikací.
Popis	Navrhovaný evropský systém ECVET není dostatečně určen. Je třeba podporovat aktivity směřující k odstranění tohoto nedostatku. To znamená zejména např.: navrhnout určení institucionální, tedy navrhnout kompetentní orgány na národní úrovni a o návrhu diskutovat, navrhnout a prodiskutovat kritéria pro zastupování v kompetentních orgánech, navrhnout kritéria pro přidělování počtů kreditů jednotkám samostatným a jednotkám tvořícím nedílnou součást vyšších skladebných celků, případně jednotkám, které navazují na vyšší skladebné celky jako prvky s doplňující, prohlubující, uchovávající, obnovující/aktualizující, rozšiřující, resp. specializující modifikací.
Poznámky	Smyslem realizace akce je přispět k dopracovávání konceptu i jeho obsahu na evropské úrovni a navázat na již vykonané aktivity, např. spolupráci MŠMT prostřednictvím NÚOV a odborné skupiny pro podporu rozvoje Národní soustavy kvalifikací při vytváření evropského průvodce ECVET (projekt firmy GHK Brusel).
Hodnocení respondenta	Zde můžete formulovat svůj postoj k tomuto návrhu tím, že mu přiřadíte určitý počet bodů z intervalu 1–10. Hodnocení 1 znamená maximální doporučení realizace, hodnocení 10 je jeho opakem a fakticky znamená nedoporučení realizace této akce.
Poznámky respondenta	Zde můžete připojit jakékoliv poznámky týkající se návrhu této akce.
Návrhy dalších aktivit	Zde můžete formulovat návrh další akce, která by vhodně doplnila navržený soubor.

Návrh akcí podporujících implementaci ECVET v České republice

6.

6. ZOBECNĚNÍ – NÁVRH AKCÍ PODPORUJÍCÍCH IMPLEMENTACI ECVET V ČR

Tato část studie je hlavním výsledkem aktivit řešitelského týmu ECVET v systémovém projektu MŠMT Partnerství a kvalita. Obsahuje návrhy konkrétních akcí směřujících k podpoře zavádění ECVET v České republice. Jsou to akce doporučené nejen řešitelským týmem projektu, ale i dosud oslovenými externími odborníky, kteří se vyjádřili ke vstupním návrhům.

Doporučované akce jsou specifikovány jednotně strukturovaným popisem, který doplňují jednak dílčí komentáře k jednotlivým návrhům, jednak obsáhlejší dodatky obecněji zaměřené na návrhy jednotlivých akcí nebo na jejich skupiny.

Navrhované akce jsou dále řazeny zhruba v pořadí, které odráží vnímání potřeby jejich realizace externími odborníky. Potřebnost realizace kvantifikuje položka „Hodnocení potřebnosti akce" (maximální potřebnosti odpovídá hodnota 1, minimální potřebnosti hodnota 10).

Kód a název akce	1 Přiřazování kreditních bodů dílčím kvalifikacím v NSK
Cíl	Nalézt, popsat a vyzkoušet jednoduchý mechanismus využívající Národní soustavy kvalifikací a její infrastruktury
Popis	Přiřazování kreditních bodů pro dosud zpracované dílčí kvalifikace v NSK bude založeno na tomto mechanismu: Pokud umožňují dílčí kvalifikace složení kvalifikace úplné, je úplné kvalifikaci (pro ISCED 3C) přiřazen celkový počet kreditních bodů vycházející z toho, že jednomu roku denního studia má podle směrnice ECVET odpovídat 60 kreditních bodů, tedy kupř. 180 kreditních bodů u úplné kvalifikace odpovídá 3letému učebnímu oboru. Kreditní hodnoty přiřazované jednotlivým dílčím kvalifikacím navrhne garant NÚOV a návrh předloží prostřednictvím tajemníka sektorové radě. Pokud dílčí kvalifikace složení kvalifikace úplné neumožňují, navrhne garant NÚOV počet kreditních bodů podle odhadované délky, jakou by měl program denního studia potřebný k jejich zvládnutí. Návrh předloží prostřednictvím tajemníka sektorové radě.
Poznámky a doporučení	Návrh vychází z předpokladu, že není nějaký zásadní technický problém dodat ke každé dílčí kvalifikaci počet kreditních bodů přidělených jí podle notional workload (plus relativní váhy u těch, které patří do úplné kvalifikace). A na druhé straně problém relativní váhy (jádrovosti, resp. okrajovosti) různých dílčích kvalifikací tvořících určitou úplnou kvalifikaci existuje nezávisle na tom, zda k vyjádření jejich relativní váhy bude či nebude užito kreditních bodů (a je tak koncepčním problémem EQF/NQF (NSK) i bez ohledu na ECVET). Akce 1 a 2 by měly být propojeny a doplňovat se. Nepředstavují alternativně různé cesty k přiřazení počtu kreditů ÚK a DK, nýbrž jen různé technické postupy v rámci téže cesty, přičemž akce z 2 mohou akcím z 1 předcházet, ale nemohou je zastoupit.
Hodnocení potřebnosti akce	1,2

Kód a název akce	2 Přiřazování kreditních bodů kombinacím znalostí, dovedností a kompetencí v NSK
Cíl	Navrhnout a vyzkoušet sofistikovaný způsob využívání datové základny Národní soustavy kvalifikací
Popis	Přiřazování kreditních bodů pro dosud zpracované dílčí kvalifikace v NSK bude založeno na tom, že speciálně vytvořený počítačový program pro jakoukoliv zadanou kombinaci znalostí, dovedností a kompetencí: nalezne v NSK takovou dílčí kvalifikaci, která danou kombinaci znalostí, dovedností a kompetencí obsahuje, nalezenou dílčí kvalifikaci (pokud bude hledání podle předchozí položky úspěšné) identifikuje, zobrazí a umožní tak hodnocení míry shody a rozhodnutí o počtu přiřazených kreditních bodů. Vlastní přiřazení kreditních bodů bude zásadně vycházet z principů popsaných v návrhu akce 1.

Poznámky a doporučení	Pokud by kredity byly chápány jako jednotky mající kvalitativní povahu, tzn. jako jedinečné nezaměnitelné prvky, jejichž kombinací vznikne konkrétní kvalifikační potenciál, získá se dynamický stavebnicový systém, jehož využití v každé kvalifikační soustavě bude významné. Národní soustava kvalifikací je takovým systémem vybavena. 1de o kompetenční model, který je aplikován nejen v NSK, ale i ve vznikající Národní soustavě povolání a byl již aplikován v Integrovaném systému typových pozic. Každá kompetence zde má svou činnostní a předmětnou (znalostní) složku. Proto jsou kompetence kategorizovány jak podle charakteru činnosti, tak podle odbornosti. Znamená to, že kompetence v sobě zahrnuje jak dimenzi „předmětu" práce, tedy odbornou disciplinu, tak dimenzi činnosti. Z tohoto hlediska jsou kompetence kódovány a zařazovány do klasifikace. „Činnostní" dimenze je považována za primární, a proto klasifikace kompetencí vychází z dvouúrovňového číselníku druhů pracovních činností, který byl zpracován na základě dlouhodobého zkoumání a zobecňování pracovních činností. Na ně navazují kategorie „předmětné", tedy „znalostní", zohledňující jednotlivé odbornosti. K tomuto účelu slouží pomocná klasifikace odborných disciplín. Průnikem obou dimenzí tak vzniká soustava určitých jasně definovaných „zásuvek", do nichž jsou kompetence zařazovány a dále se odlišují číselným označením. Tento přístup umožňuje, že osvědčení o každé dílčí kvalifikaci v NSK bude současně obsahovat informaci o tom, jakými kompetencemi jeho držitel disponuje, a pokud bude usilovat o jiné kvalifikace, v jejichž standardech je některá z těchto kompetencí již obsažena, mělo by to znamenat (zřejmě po určité legislativní úpravě), že mu bude již uznána. Skutečnost, že každá kompetence je jednoznačně klasifikačně zařazena, současně přispěje k tomu, že zájemce o další profesní rozvoj bude moci snadněji identifikovat své již osvojené kompetence i kompetence s nimi obsahově příbuzné směřující k určitým dílčím kvalifikacím a lépe odhadovat své kariérové možnosti i potřebu a náročnost dalšího celoživotního učení. Akce 1 a 2 by měly být propojeny a doplňovat se. Nepředstavují alternativně různé cesty k přiřazení počtu kreditů ÚK a DK, nýbrž jen různé technické postupy v rámci téže cesty, přičemž akce z 2 mohou akcím z 1 předcházet, ale nemohou je zastoupit.
Hodnocení potřebnosti akce	1,4

Závěrečnou poznámku v návrhu akcí 1 a 2 dále doplňuje následující rozpracování, které je východiskem pro další možný postup navrženým směrem:

PŘÍLOHA DOPLŇUJÍCÍ NÁVRH AKCÍ 1 A 2

Navrhované akce 1 a 2 bude vhodné nejprve pojmout jako pilotáž. Dále navržený postup je pracovní a je zpracován s vysokou mírou abstrakce. Umožňuje však nahlédnout na některé reálné možnosti a potenciální reálné výstupy. Ty jsou totiž neméně důležité, protože výsledkem nastartovaných diskusí budou spíše obecné pohledy na věc.

PILOTÁŽ

A. NASTAVENÍ

Základ by mohl proběhnout tak, jak je popisován v předloženém návrhu: pro vybraný vzorek DK různého charakteru, např. technické výrobní, technické servisní, stavební, zemědělské, osobní služby, prodejní služby aj. (akce 1) a z vybraných DK vytvořit soubor v nich použitých kompetencí (akce 2). Nejsložitější bude přiřazení bodů jednotlivým kompetencím, resp. kombinacím kompetencí. Lze uvažovat o těchto krocích:

1) Nastavit výchozí počet bodů pro jednu kompetenci. Zatím ještě ne bodů kreditních, možná to nenazývat body, ale třeba „puntíky". Nastavit třeba jeden „puntík" pro jednu kompetenci.

2) Nastavit koeficienty pro jednotlivé „škatulky" kompetencí dané v klasifikaci kompetencí charakterem činnosti (prvé dva znaky kódu). Např. čištění, uklízení k=1, ruční tvarování k=1,5, obsluha strojů a zařízení k=2, opravy strojů a zařízení k=2,5, posuzování, kontrola k=3, navrhování k=4, řízení k=5 apod.

3) Nastavit koeficienty pro jednotlivé úrovně NSK (EQF). Např. úroveň 1: k=0,5, úroveň 2: k=1, úroveň 3: k=1,5, úroveň 4: k=2 apod.

4) Zvážit, zda všechny profesní (odborné) oblasti mají být nastavené stejně, nebo zda některé z nich vybočují a měly by mít taky korekční koeficienty. Např. oděvnictví k=1, ale třeba zemědělství k=0,8, a naopak chemie či elektrotechnika k=1,2.

B. AUTOMATICKÉ PŘIŘAZENÍ

Po tomto primárním nastavení „puntíků" a koeficientů by mohl nastoupit počítač a mohl by pro všechny kompetence, pro celou klasifikaci kompetencí spočítat počty „puntíků". A návazně by pro vybraný vzorek DK spočítal počty „puntíků" podle souborů jejich kompetencí. Vyšla by nějaká čísla pro každou DK ze vzorku.

C. LADĚNÍ

1) Pro každou DK ze vzorku identifikovat překryvy kompetencí. Ty tam jsou a nemusí to být chyba, protože třeba jedna kompetence bude orientace v technické dokumentaci a jiná kompetence posuzování technologických postupů – obě mají svůj samostatný význam, ale část „puntíků" za posuzování technologických postupů je už obsažena v orientaci v technické dokumentaci.

2) Podle identifikovaných překryvů kompetencí snížit adekvátním způsobem celkový počet „puntíků". Je zřejmé, že z exaktní roviny se tu najednou přechází do roviny velmi subjektivní. Ale zřejmě to jinak nejde a zřejmě celý výsledek kreditního systému bude silně založen na subjektivních hodnoceních.

3) Dalším hlediskem, které by mělo být vzato v úvahu, by měla být komplexnost kompetence v rámci dané DK (zahrnující rozsah a význam pro DK) – rozlišovat např. tři stupně A, B, C, a pro každou kompetenci vynásobit počet „puntíků" ještě dalším koeficientem komplexnosti a významnosti, např. A=1-1,5, B=1,5-2, C=2-3. Smyslem by tu mělo být zohlednit případy, kde některá DK má hodně úzkých kompetencí, zatímco jiná jich má méně, ale komplexnějších.

4) Zkorigovaný počet „puntíků" zkonfrontovat s počty kreditních bodů přiřazených již v akci 1 jednotlivým DK a zahájit proces iterace, jehož cílem by mělo být upravit výchozí počet „puntíků" pro jednu kompetenci tak, aby v průměru se počty „puntíků" a počty kreditních bodů u jednotlivých DK co nejvíc přiblížily. Tím se z „puntíků" pomalu stávají kreditní body. Ale ještě jimi nejsou zcela.

5) Důležité je, aby to bylo v průměru, protože je téměř jisté, že některé DK se budou od tohoto průměru výrazně odchylovat. To může mít dva důvody: buď byly neadekvátně nastaveny kreditní body pro tyto DK v akci 1, nebo byly neadekvátně nastaveny některé koeficienty u kompetencí. Takže proces iterace bude muset pokračovat, budou se muset hledat všechny tyto systémové neadekvátnosti. Výsledkem by mělo být pokud možno co nejobjektivnější nastavení koeficientů u kompetencí. Až se dospěje k závěru, že další korekce koeficientů už k lepší vyváženosti systému nepřispívají, proces iterace by měl být ukončen, koeficienty uznány za konečné a „puntíky" uznány za kreditní body.
Tím by mohla skončit pilotáž a pak by mohly být zahájeny procesy v akci 1 a 2 naostro.

1) Stanovení počtu kreditů pro jednotlivé DK podle jejich podílu na počtech kreditů už stanovených pro ÚK (výsledkem je hodnota, kterou nazveme A).

2) Přiřazení počtu kreditů spočítané automaticky počítačem podle kreditů jednotlivých kompetencí (výsledkem je hodnota, kterou nazveme B1).

3) Identifikace a zohlednění duplicit kompetencí uvnitř DK a zohlednění komplexnosti a významnosti pro DK a tomu odpovídající korekce hodnoty B1 (výsledkem je hodnota, kterou nazveme B2).

4) Srovnání hodnot A a B2, v případě rozdílu přehodnocení kroků 1) a 2) s cílem maximálního přiblížení hodnot A a B2 (vodítkem může být také stanovená doba zkoušky (v případě těžkého rozhodování jako určitý parametr srovnání různých DK)). Výsledkem by měl být kompromis mezi těmito dvěma hodnotami jako konečný počet kreditních bodů pro příslušnou DK.

Kód a název akce	**5** Příprava podpůrného projektu v programovém rámci „ESF-technická pomoc"
Cíl	Zajistit rozvoj informační a technické základny potřebné pro podporu implementace ECVET v České republice.
Popis	V souvislosti s přípravou na účinné zavádění ECVET i s vlastním zaváděním a využíváním tohoto evropského nástroje bude nutné vyvinout některé podpůrné prostředky, které usnadní a podpoří efektivní zavádění ECVET, např. pokud bude podpořena akce 2, vyvolá to potřebu vývoje počítačového programu pro stanovení shody znalostí, dovedností a kompetencí charakterizujících jednotku ECVET se znalostmi, dovednostmi a kompetencemi charakterizujícími schválenou dílčí kvalifikaci. Zpracování a předložení projektu bude předcházet cílené a systematické identifikování a popisování technických a organizačních problémů, jejichž řešení by bylo žádoucí a možné zajistit s podporou ESF.
Poznámky a doporučení	Projekt bude připraven a zpracován na základě prvotních zkušeností se zaváděním systému – součástí průběžně implementovaných aktivit bude sběr námětů pro zlepšování podpůrné základny formou technické pomoci. Podporovanou alternativou zpracování relativně úzce zaměřeného projektu v programovém rámci „ESF-technická pomoc" je zpracování širšího, komplexněji pojatého projektu. Navrhovaná akce musí být součástí projektu nebo subprojektu.
Hodnocení potřebnosti akce	1,2

Kód a název akce	**4** Stanovení instituce, která převezme odpovědnost za obsahovou a organizační podporu implementace ECVET v České republice
Cíl	Zajistit účinnou koncepční, obsahovou a organizační podporu zavádění ECVET na celostátní úrovni.
Popis	V průběhu postupné implementace ECVET je nutné počítat s potřebou řešení situací, které budou vyžadovat konzultaci či rozhodnutí ze strany předem určené a připravené kompetentní organizace. Platí to jak ve vztahu k problémům vznikajícím v českém prostředí, tak ve vztahu k problémům vznikajícím v prostředí mezinárodním. Pověření NÚOV je možným řešením zejména proto, že NÚOV: pracoval se všemi postupně vznikajícími návrhy ECVET, má zákonem stanovené kompetence k NSK, má kompetence k počátečnímu i dalšímu vzdělávání v České republice a tím jasnou vazbu na ECVET, je zapojen do mezinárodních aktivit, zejména v souvislosti s EQF, je organizace přímo řízená MŠMT a tím je dána možnost uplatnění řídícího vlivu MŠMT a dalších ministerstev v podobném smyslu, v jakém funguje ve vztahu k Národní soustavě kvalifikací.
Poznámky a doporučení	Návrh směřuje k další podobě využívání základu vytvořeného v NÚOV v souvislosti s rozvojem a implementací Národní soustavy kvalifikací. Pro doporučení NÚOV hovoří zkušenosti s projekty EUROPASS, NSK atd. Stanovení centrální odpovědné instituce je racionální a nutné. NÚOV je v takovém případě správná volba. Spojení – i organizační – NSK a ECVET do jediného celku je takřka nutností (jinak se můžeme nadít dalších dvou institucí, které budou nedostatečně kooperovat).
Hodnocení potřebnosti akce	1,4

Kód a název akce	**11** Tvorba a rozšiřování informační základny
Cíl	Podpořit mezinárodní výměnu informací a vytváření prostředí vzájemné důvěry.
Popis	Vzájemnou důvěru, která je jednou z podmínek úspěšného zavádění ECVET, mohou účinně podporovat překlady materiálů týkajících se odborného vzdělávání a soustavy kvalifikací (s informační hodnotou pro mezinárodní prostředí). V rámci standardní činnosti NÚOV i při práci v projektech (např. systémové projekty, projekt oborových skupin) je nutné soustavně doplňovat a nově připravovat materiály pro podporu mezinárodní výměny informací, např. anglické překlady ukázek prvků vytvářeného systému (rámcové vzdělávací programy, kvalifikační standardy, hodnoticí standardy, možnosti zapojení sociálních partnerů). Významným způsobem by k tvorbě širší informační základny měla přispět realizace projektu Partnerství a kvalita.
Poznámky a doporučení	Při vhodném uspořádání se může naplnit vzájemnost propojení projektů a podpora této akce přispěje k udržování a rozvíjení výsledků systémového projektu Partnerství a kvalita. Akce je mimořádně důležitá – je ale nutné stabilizovat terminologii a zajistit odbornou kvalitu překladů.
Hodnocení potřebnosti akce	1,4

Kód a název akce	12 Dopracovávání konceptu ECVET na evropské úrovni
Cíl	Přispět – z pozice členského státu EU – k dopracování ECVET a k vytváření vazeb s Evropským rámcem kvalifikací.
Popis	Navrhovaný evropský systém ECVET není dostatečně určen. Je třeba podporovat aktivity směřující k odstranění tohoto nedostatku. To znamená zejména např.: navrhnout určení institucionální, tedy navrhnout kompetentní orgány na národní úrovni a o návrhu diskutovat, navrhnout a prodiskutovat kritéria pro zastupování v kompetentních orgánech, navrhnout kritéria pro přidělování počtů kreditů jednotkám samostatným a jednotkám tvořícím nedílnou součást vyšších skladebných celků, případně jednotkám, které navazují na vyšší skladebné celky jako prvky s doplňující, prohlubující, uchovávající, obnovující/aktualizující, rozšiřující, resp. specializující modifikací.
Poznámky	Smyslem realizace akce je přispět k dopracovávání konceptu i jeho obsahu na evropské úrovni a navázat na již vykonané aktivity, např. spolupráci MŠMT prostřednictvím NÚOV a odborné skupiny pro podporu rozvoje Národní soustavy kvalifikací při vytváření evropského průvodce ECVET (projekt firmy GHK Brusel). Česká republika může přispět např. konáním mezinárodních konferencí, workshopů a spoluprací s ostatními státy EU.
Hodnocení potřebnosti akce	1,4

Kód a název akce	7 Využívání provedené SWOT analýzy
Cíl	Využívat a v případě potřeby dále doplňovat provedenou SWOT analýzu.
Popis	Cílem rámcové analýzy bylo posouzení možného vlivu ECVET na odborné vzdělávání v České republice. Analýza vycházela – mimo jiné – ze soustředěných a uspořádaných informací obsažených v materiálech vytvořených v souvislosti s přípravou systému k aplikaci v Evropě. Vlastní analýza se zaměřila nejen na identifikaci a popsání možného pozitivního i negativního vlivu zavedení ECVET na odborné vzdělávání, ale též na hledání, navrhování a popisování možného postupu implementace ECVET v České republice.
Poznámky a doporučení	Navržená akce využívá a potenciálně doplňuje výsledky dosažené řešením systémového projektu Partnerství a kvalita. Navržená akce je důležitá, ale nakonec bude stejně rozhodovat přijetí ECVET na evropské úrovni a jeho přijetí členskými státy (ČR by se neměla dostat do izolace).
Hodnocení potřebnosti akce	1,6

V souvislosti s touto akcí (7) jsou předkládány další návrhy, které je možné chápat jako náměty na úpravu SWOT analýzy, o nichž bude žádoucí dále diskutovat.
Návrhy nebyly upravovány. Jejich obsah je třeba vyhodnocovat ve vztahu k aktuálnímu textu SWOT analýzy, např. v části 2 studie. Pro přehlednost jsou návrhy očíslovány:

1. V části a) – Je použit pojem „všeobecné vzdělávání". Tento pojem je vnímán osloveným odborníkem jako „příliš vágní". Navrhuje proto použít v daných souvislostech pojem „všeobecné odborné (resp. technické) vzdělání".

2. V části b) (b3 a b4) – Je třeba hodnotit v časové ose (viz materiál CEDEFOP) – lidé po absolvování školy si dávají pauzu, nevrhnou se okamžitě do dalších studií, protože si musí výsledky dosavadního studia přebrat a vyhodnotit, co je důležité pro jejich praxi. Stejně tak ti, kteří mají 5 let do důchodu, se nebudou v převážné míře zapojovat do studia.

3. V části b) (b3) – Jednak je to nediferencovaný neanalytický údaj (plně by neplatil ani pro účast na vzdělávání dospělých ve školských vzdělávacích institucích, natož kdyby měl zahrnout i neformální vzdělávání a zvláště informální učení) a dále nemusí představovat slabou stránku (nízká účast dospělých při jejich dobrém uplatňování se doma i v zahraničí svědčí spíš pro dobrý stav počátečního vzdělávání včetně počátečního odborného vzdělávání, zvlášť když právě chybějí údaje o neformálním doplňujícím podnikovém aj. dalším vzdělávání a o informálním učení dospělých) – relevantní by tak byly spíše údaje o vskutku potřebných rekvalifikacích a vzdělávání k reintegraci sociálně vyloučených (a tím ohrožených) na trh práce či vůbec do společnosti.

4. V části c) (c1) – Spíše naopak více strukturovaného (a tedy uzavřeného). Jde navíc jen o formální uznávání výsledků učení – a to se známými dilematy: zda regulovat vše proto, aby to mohlo být formálně uznáváno, a dále, zda formální uznávání výsledků učení, zvl. informálního, skutečně bude přínosem pro uživatele výsledků, v práci (pro zaměstnavatele a zaměstnance) i v jiných oblastech života (rodina, sport, volnočasové aktivity) a zda je na místě směšovat certifikáty kvalifikační (s funkcí regulace vstupů do odborných pozic a rolí a procesů výkonu odbornosti) a certifikáty jen motivační (s funkcí uvést do chodu a udržovat v chodu jen vnějšně motivační, pobídkový systém k učení).

5. V části d) – Všechno je pravda, ale domnívám se, že lze rizika alespoň částečně eliminovat. Že lze například využít výsledků z terciární sféry. Fakt je, že komise EU před sebou „hrne" všechny projekty a jejich zažití trvá déle, než předpokládá. Kdybychom však měli čekat, až bude vše perfektně připraveno, nic bychom nevytvořili. Myslím, že konsenzus je hodně složitý, ale možný, protože obsah vzdělání je přibližně stejný. Liší se jen vzdělávací formy a způsoby hodnocení.

6. V části d) (d3) – Existují nějaké studie popisující či analyzující rozsah a kvalitu fungování ECTS?

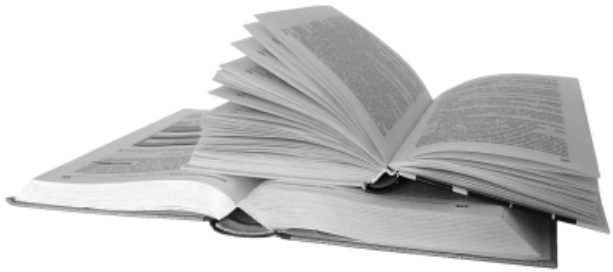

Kód a název akce	9 Tvorba sítě zájemců o testování ECVET
Cíl	Vytvořit základ sítě potenciálních partnerů pro testování procesů ECVET a zpřístupnit jej dalším zájemcům.
Popis	Akce je zaměřena na zavedení a přípravu k rozšiřování „celostátní databáze" škol a dalších subjektů, které mají zájem pilotně vyzkoušet přenos kreditů ve smyslu ECVET. Informace o obsahu a o této skupině zájemců budou zprostředkovány i evropskému zahraničí.
Poznámky a doporučení	Síť zájemců bude vytvářena postupně. K jejímu vytvoření a rozšiřování bude využito databáze škol a jejich partnerů vytvořené v rámci systémového projektu Partnerství a kvalita. Akce je důležitá, je to třeba provádět souběžně s akcemi 1 a 2 (pilotáž).
Hodnocení potřebnosti akce	1,8

Kód a název akce	10 Tvorba a využívání sítě vzdělávacích subjektů schopných hodnotit jednotky kvalifikace
Cíl	Zapojit do testování procesů ECVET subjekty, zejména školy, které mají zkušenosti s hodnocením (dílčích) kvalifikací.
Popis	Akce zahrnuje přípravu návrhu na doplnění aktivit v sítích vytvořených v rámci systémového projektu MŠMT UNIV o pilotní testování a podporu partnerství (tuzemských i zahraničních), v nichž bude možné vyzkoušet mechanismy reálného přenosu kreditních bodů ve smyslu ECVET. Přitom dojde k přímému využívání zkušeností škol a dalších subjektů získaných v oblasti uznávání výsledků dalšího vzdělávání/učení.
Poznámky a doporučení	Aktivity tohoto druhu by mohly vhodně doplnit aktivity škol a dalších subjektů v sítích vytvořených v rámci systémového projektu UNIV. Tento návrh je mimořádně důležitý, protože umožní dodat významnou dodatečnou přidanou hodnotu aktivitám v projektu UNIV.
Hodnocení potřebnosti akce	1,8

Kód a název akce	**6** Manuál pro zájemce o ověřování ECVET
Cíl	Zajistit účinnou podporu potenciálních partnerů vstupujících do projektů ověřujících funkci mechanismů ECVET.
Popis	V průběhu postupné implementace ECVET je nutné počítat s potřebou podpořit zpracovávání konkrétních projektů pilotního ověřování tím, že zájemci získají potřebné informace formou dostupného českého „manuálu uživatele ECVET".
Poznámky a doporučení	Základní verzí textu manuálu bude/může být návrh vytvořený v rámci systémového projektu Partnerství a kvalita. Postupně vytvářené další verze budou zohledňovat vývoj na evropské půdě monitorovaný jak prostřednictvím sledování oficiálních zdrojů, tak prostřednictvím spolupráce s firmou GHK v Bruselu, která vyvíjí „evropský manuál" z pověření Evropské komise. Akce je důležitá, ale zatím předčasná vzhledem k nejasnostem v ECVET. Souvisí s výše uvedenými body, ale – jak je správně uvedeno – jen pro zájemce, zejména pilotní projekty. Velmi vhodné je i bude soustavné sledování vývoje průvodce na evropské úrovni.
Hodnocení potřebnosti akce	2,0

Kód a název Akce	**8** Specifické zaměření mezinárodních mobilit
Cíl	Navrhnout, projednat a na pilotním vzorku implementovat mezinárodní mobility specificky zaměřené tak, aby jejich účastníci získávali kreditní body ECVET.
Popis	V souladu s evropskými aktivitami nebo samostatně připravit návrh na zaměření (priorita vybraná pro projekty v České republice) vybrané skupiny mobilitních projektů tak, aby tyto projekty mohly pilotně, ve vybraných partnerstvích testovat možnosti reálného přenosu kreditních bodů ve smyslu ECVET. Zajistit provádění v asistovaném režimu (minimálně metodická podpora ze strany NÚOV) a zejména dbát na vyhodnocování výsledků, kterých bylo v těchto mobilitních projektech dosaženo. Součástí realizace akce bude zprostředkovávání jejích výsledků dalším potenciálním aktérům formou příkladů dobré praxe.
Poznámky a doporučení	Pokud bude tento systémový krok realizován, pak navržená akce využívá a potenciálně doplňuje výsledky dosažené řešením projektu Partnerství a kvalita. Akce je důležitá, ale zatím předčasná vzhledem k nejasnostem v ECVET. Vhodnější bude nezačínat na „zelené louce", ale využít existujících sítí, např. těch, které byly vytvořeny v rámci systémového projektu MŠMT UNIV. V tomto směru se musí více angažovat i MŠMT, NAEP atd., nejen NÚOV.
Hodnocení potřebnosti akce	2,6

Kód a název Akce	**3** Aplikace ECVET pouze v takovém rozsahu, který umožní využívat postupný vývoj nástroje v Evropě
Cíl	Nalézt způsob, který umožní aplikovat ECVET v takovém minimálním rozsahu, který zajistí, aby se Česká republika nedostala v této oblasti do izolace.
Popis	Základem (v podstatě pasivního) přístupu bude sledování vývoje v Evropě a vyhledávání a postupné využívání přístupů těch evropských zemí, které nevytvářejí národní rámce kvalifikací a využívají ECVET.
Poznámky a doporučení	I tento přístup je legitimní. V ČR se intenzivně rozvíjí Národní soustava kvalifikací a všeobecně jsou akcentovány přístupy zaměřené na výsledky učení. ECVET tak může být kvalifikován jako nástroj nadbytečný. Spolupráce alespoň s některými zeměmi (například Rakousko) na základě vzájemné informovanosti je nutnost a může být jedině ku prospěchu. Tato akce je zcela jiné povahy než předchozí dvě (jednak empiricko-komparatistická – co existuje či se dělá jinde, jednak v souvislosti s tím i vněsystémová v technickém ohledu – jak funguje existující či zaváděný systém v technickém smyslu v terénu situačních daností tam, kde existuje či je zaváděn) – relevantním hlediskem pro srovnávání (a tím případnou přenositelnost řešení) by měla být spíše příbuznost poměrů ve vzdělávání s poměry v ČR, a pak teprve by mělo smysl zjišťovat, zda dotyčné země zavádějí NSK i ECVET či jen NSK, resp. jen ECVET, a proč (s jakými očekáváními či vzhledem k jakým domácím okolnostem) a popř. s jakými zkušenostmi (pilotními či popř. běžnými, pokud mají nějakou obdobu obou či toho, resp. onoho nástroje již zavedenu do běžného provozu).
Hodnocení potřebnosti akce	3,4

Dosavadní průběh hodnocení a diskuse s externími odborníky přinesl i dva další návrhy, které budou v následující fázi vývoje studie posuzovány a případně rozpracovány do podoby dalších navrhovaných akcí:

Nově navrhovaná akce 13:

Iniciovat, např. v rámci českého předsednictví, vyčlenění určité skupiny mobilitních programů podporovaných v rámci programu Leonardo da Vinci (LLP-LdV) na testování možností přenosu kreditů ve smyslu ECVET.

Nově navrhovaná akce 14:

Zřídit nezávisle na systémovém projektu MŠMT Partnerství a kvalita, např. v rámci oborových skupin na internetových stránkách NÚOV, sekci, v níž se budou soustřeďovat všechny dostupné informace o dosavadním vývoji ECVET.

Pracovní verze textu průvodce ECVET pro školy

7.

7. PRACOVNÍ VERZE TEXTU PRŮVODCE ECVET PRO ŠKOLY A JEJICH PARTNERY

Průvodce ECVET je v systémovém projektu MŠMT Partnerství a kvalita dodatečnou a nepovinnou částí studie. Hlavním důvodem je to, že text průvodce v České republice může vzniknout až na základě obdobného materiálu evropského (ECVET Users´Guide), který pro Evropskou komisi zpracovává v Bruselu společnost GHK.

V procesu vývoje průvodce ECVET Users´Guide se dosud uskutečnily tyto kroky:

PŘÍPRAVA PRVNÍ PRACOVNÍ VERZE PRŮVODCE (ECVET USERS´GUIDE - FIRST SEMINAR)

Návrh byl připraven společností GHK pro jednání odborné skupiny Evropské komise pro ECVET. Řešitelský tým ECVET-PaK měl návrh k dispozici od konce června 2008.

PRACOVNÍ SEMINÁŘ ODBORNÉ SKUPINY EVROPSKÉ KOMISE PRO ECVET

Pracovní seminář odborné skupiny EK pro ECVET se uskutečnil v Bruselu ve dnech 1. a 2. 7. 2008. Byl naplánován jako dvoudenní. Jednání se zúčastnilo cca 25 pozvaných zástupců členských zemí EU, vesměs členů odborné skupiny pro ECVET, zástupci Evropské komise a Cedefop a zástupci společnosti GHK. Plenární jednání byla kombinována se čtyřmi paralelními pracovními skupinami.

Výsledkem dvoudenního intenzivního jednání jsou podklady, které umožní pověřené organizaci připravit do září 2008 další pracovní verzi průvodce. Řešitelský tým ECVET-PaK byl na pracovním semináři zastoupen a má k dispozici všechny související materiály.